

Persoonlijkheid en schaamhaar

Een analyse van schaamhaaronderhoud en de redenen hiervoor

Promotor: prof. dr. Paul ENZLIN

Faculteit Geneeskunde

Departement Neurowetenschappen

Interfacultair Instituut voor Familiale en

Seksuologische Wetenschappen

Werkbegeleider: dr. Sofia PREKATSOUNAKI

Faculteit Geneeskunde

Departement Neurowetenschappen

Interfacultair Instituut voor Familiale en

Seksuologische Wetenschappen

Rob Dralants

Masterproef aangeboden tot het behalen van de
graad van Master in de seksuologie

Persoonlijkheid en schaamhaar

Een analyse van schaamhaaronderhoud en de redenen hiervoor

Promotor: prof. dr. Paul ENZLIN
Faculteit Geneeskunde
Departement Neurowetenschappen
Interfacultair Instituut voor Familiale en
Seksuologische Wetenschappen

Werkbegeleider: dr. Sofia PREKATSOUNAKI
Faculteit Geneeskunde
Departement Neurowetenschappen
Interfacultair Instituut voor Familiale en
Seksuologische Wetenschappen

Rob Dralants

Masterproef aangeboden tot het behalen van de
graad van Master in de seksuologie

mei 2024

© Copyright by KU Leuven

Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van zowel de promotor(en) als de auteur(s) is overnemen, kopiëren, gebruiken of realiseren van deze uitgave of gedeelten ervan verboden. Voor aanvragen tot of informatie i.v.m. het overnemen en/of gebruik en/of realisatie van gedeelten uit deze publicatie, wendt u tot de KU Leuven, Faculteit Geneeskunde Campus gasthuisberg ON2, Herestraat 49 - bus 400, 3000 Leuven. Telefoon +32 (0)16 37 76 68.

Voorafgaande schriftelijke toestemming van de promotor(en) is eveneens vereist voor het aanwenden van de in dit afstudeerwerk beschreven (originele) methoden, producten, schakelingen en programma's voor industrieel of commercieel nut en voor de inzending van deze publicatie ter deelname aan wetenschappelijke prijzen of wedstrijden.

Rob Dralants, Persoonlijkheid en schaamhaar: een analyse van schaamhaaronderhoud en de redenen hiervoor

Masterproef tot het behalen van de graad van Master in de Seksuologie, mei 2024.

Promotor: prof. dr. Paul Enzlin en Werkbegeleiden dr. Sofia Prekatsounaki

---

Schaamhaaronderhoud is een veelvoorkomende praktijk in het Westen, maar er is weinig geweten over hoe persoonlijkheid een invloed heeft op het scheren, trimmen of laten staan van schaamhaar. Het doel van deze masterproef is om te achterhalen of iemands persoonlijkheid samenhangt met de manier waarop een persoon diens schaamhaar onderhoudt en achterhalen wat de motivaties daarachter zijn. Specifiek gingen we na of de Big Five persoonlijkheidskenmerken kunnen voorspellen of een persoon schaamhaar scheert, trimt of laat staan, en waarom. Op basis van voorgaand onderzoek hadden we verwacht dat een hogere score op neuroticisme, extraversie, vriendelijkheid of consciëntieusheid voor een toename in schaamhaaronderhoud zou zorgen. Voor het persoonlijkheidskenmerk openheid voor ervaringen verwachtten we een daling voor het scheren of trimmen van schaamhaar. Per persoonlijkheidskenmerk formuleerden we een hypothese over mogelijke redenen voor schaamhaaronderhoud. Aanvullend keken we naar het belang van gender en seksuele oriëntatie. Hierbij was de verwachting voor gender dat vrouwen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud doen dan mannen. Bij seksuele oriëntatie voorspelden we dat bij mannen, biseksuele mannen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud doen en dat bij vrouwen, lesbiennes in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud doen.

Om die hypothesen te toetsen hebben we een vragenlijst verspreid via sociale media met daarin sociodemografische vragen, vragen met betrekking tot schaamhaaronderhoud en een Big Five persoonlijkheidstest. De vragenlijst werd ingevuld door 906 participanten met verschillende genderidentiteiten, seksuele oriëntaties en relatiestatusen. Uit het onderzoek bleek dat vrouwen in een hogere graad hun schaamhaar scheren of trimmen dan mannen, maar ook dat vooral heteroseksuele mannen steeds meer aan "*manscaping*" doen. We zagen dat drie persoonlijkheidskenmerken van de Big Five samenhangen met het onderhoud van schaamhaar, met name neuroticisme, extraversie en openheid voor ervaringen. Deze persoonlijkheidskenmerken hingen ook samen met de kans op het al dan niet aanduiden van enkele redenen voor schaamhaaronderhoud. Daarnaast hingen sommige redenen samen met de genderidentiteit van een persoon en zagen we dat mannen en vrouwen verschillen in de frequentie in het aanduiden van redenen voor schaamhaaronderhoud. Over het algemeen is er dus een verband tussen persoonlijkheidskenmerken, schaamhaaronderhoud en de redenen die mensen hiervoor aangeven.

Rob Dralants, Personality and pubic hair: An analysis of pubic hair maintenance and the reasons behind it

Master thesis presented to obtain the degree of Master in de Seksuologie, May 2024.

Promotor: prof. dr. Paul Enzlin and Work supervisor: dr. Sofia Prekatsounaki

---

Pubic hair maintenance is a common practice in the West, but little is known about how personality has an impact on shaving, trimming or leaving pubic hair. The aim of this master's thesis was to find out whether a person's personality is related to how a person maintains their pubic hair and the motivations behind it. Specifically, we explored whether the Big Five personality traits can predict whether a person shaves, trims or leaves pubic hair, and why. Based on previous research, we expected that a higher score on neuroticism, extraversion, agreeableness or conscientiousness would cause an increase in pubic hair maintenance. For the personality trait openness to experiences, we expected a decrease in shaving or trimming pubic hair. For each personality trait, we formulated a hypothesis on possible reasons for pubic hair maintenance. Additionally, we looked at the importance of gender and sexual orientation. For gender, we expected women to perform pubic hair maintenance to a higher degree than men. For sexual orientation, we predicted that among men, bisexual men engage in pubic hair maintenance to a higher degree and that among women lesbians engage in pubic hair maintenance to a higher degree.

To test these hypotheses, we distributed a questionnaire via social media that included sociodemographic questions, questions related to pubic hair maintenance and a Big Five personality test. The questionnaire was completed by 906 participants with different gender identities, sexual orientations and relationship statuses. The survey found that women shave or trim their pubic hair to a higher degree than men, but that heterosexual men in particular are increasingly engaging in 'manscaping'. We also saw that three personality traits from the Big Five were correlated with pubic hair maintenance, i.e. neuroticism, extraversion and openness to experiences. These personality traits also correlated with the probability of indicating or not indicating some of the reasons for pubic hair maintenance. The reasons also correlated with a person's gender identity, and we saw that men and women differed in the frequency of indicating reasons for pubic hair maintenance. Overall, therefore, there is a relationship between personality traits and pubic hair maintenance and the reasons behind it.

Woord vooraf

Om te starten wil ik zeggen dat ik erg blij ben met de kans om deze masterproef te schrijven. De onderzoeksvraag ontstond reeds voor ik aan deze richting begon. Ik kan dus wel zeggen dat dit, wat de uitkomst ook moge zijn, de kers op de taart is van al die jaren studeren. Wie had ooit gedacht dat ik hier, op 24-jarige leeftijd, nog steeds op de schoolbanken zou zitten? Mijn middelbare ik alleszins niet. Daarmee vind ik dat ik fier mag terugkijken op de voorbije jaren en ik kijk ook positief naar wat nog volgen zal.

Het is hier ook de plaats om nog enkele mensen te bedanken. Allereerst wil ik mijn promotor prof. dr. Paul Enzlin bedanken, hij was per slot van rekening de rots in de branding voor velen, maar ook die van mij en dit project. Daarnaast wens ik ook mijn werkbegeleider dr. Sofia Prekatsounaki te bedanken, omdat zij op elk moment klaarstond om al mijn vragen te beantwoorden. Zonder haar zou dit parcours niet zo vlot verlopen zijn, om niet te zeggen chaotisch. Daarmee nogmaals duizendmaal dank voor alle tijd die u heeft vrijgemaakt voor mij. Tot slot wil ik alle professoren bedanken die al jaren hun kennis en wijsheid delen met de nieuwe generatie studenten en samen deze mooie studie levendig houden.

Verder, zou deze masterproef überhaupt niet eens mogelijk zijn zonder de steun van mijn mama. Het was niet altijd gemakkelijk, maar ze heeft mij altijd op de eerste plaats gezet. Zonder haar had ik nooit kunnen staan waar ik nu sta en daar zal ik eeuwig dankbaar voor zijn. Ook van mijn papa heb ik de volledige steun gekregen. Zijn interesse en motivatie waren een motor en hebben me steeds in een goede flow gehouden. Naast mijn gezin, verdient de rest van mijn familie een bedankje vanwege hun enthousiasme dat ze hebben getoond voor mijn werk. Natuurlijk verdienen mijn vrienden uit de richting ook een plaatsje hier. Onze mooie band samen, de gulheid, het respect en de warmte zijn zaken die ik nooit zal vergeten en hopelijk kunnen we op die trend samen verdergaan. Ik hoop ook dat ik met mijn andere vrienden nog lang verder mag gaan. Of ze nu uit Merchtem, Gent, Kapelle-Op-Den-Bos, Geraardsbergen, Steenhuffel, Mechelen, Antwerpen of achter de wereld komen; het zijn stuk voor stuk unieke mensen waarvan ik blij ben dat ze in mijn leven zijn. Ten slotte wil ik ook nog mijn lieve liefste, Sebastiaan, bedanken voor al onze mooie momenten samen. Jouw liefde en aanmoediging waren en zijn een motivatie om verder te gaan. Over verdergaan gesproken: hopelijk mogen ook wij dat nog lang samen doen.

Nogmaals bedankt aan iedereen.

Rob

Inhoudsopgave

Woord vooraf	iii
Lijst van tabellen	vi
Inleiding	1
Hoofdstuk 1: Schaamhaar	2
1.1 <i>Schaamhaar en Samenleving</i>	2
1.1.1 Schaamhaar: een lange geschiedenis.....	2
1.1.2 Schaamhaar als Identiteitskenmerk.....	3
1.1.3 Wie scheert zich.....	4
1.2 <i>Schaamhaar en Gender</i>	4
1.3 <i>Schaamhaar en Seksuele oriëntatie</i>	7
1.4 <i>Redenen voor Schaamhaaronderhoud</i>	7
1.4.1 Seksualiteit.....	8
1.4.2 Verhoogde aantrekkelijkheid	8
1.4.3 Zich schikken aan de norm	9
1.4.4 Persoonlijke keuze	11
1.4.5 Redenen om het niet te doen	11
Hoofdstuk 2: Persoonlijkheid	12
2.1. <i>Wat is Persoonlijkheid</i>	12
2.2. <i>De Big-Five</i>	12
2.2.1. Neuroticisme (vs emotionele stabiliteit)	12
2.2.2. Vriendelijkheid (vs onvriendelijkheid).....	13
2.2.3. Extraversie (vs introversie).....	13
2.2.4. Consciëntieusheid (vs laksheid)	13
2.2.5. Openheid voor ervaringen (vs geslotenheid)	13
2.3. <i>Persoonlijkheid en Perceptie</i>	14
2.4. <i>Persoonlijkheid en Gender</i>	14
2.5. <i>Persoonlijkheid en Seksuele Oriëntatie</i>	15
Hoofdstuk 3: Persoonlijkheid en Schaamhaar	16
3.1. <i>Neuroticisme</i>	16
3.2. <i>Vriendelijkheid</i>	17
3.3. <i>Extraversie</i>	17
3.4. <i>Consciëntieusheid</i>	17
3.5. <i>Openheid voor ervaringen</i>	18
3.6. <i>Onderzoeksvraag en Hypotheses</i>	18
Hoofdstuk 4: Methodologie	20
4.1. <i>Onderzoeksmethode</i>	20
4.2. <i>Participanten</i>	20
4.2.1. Informed consent & ethische goedkeuring.....	21
4.3. <i>Meetinstrumenten</i>	21
4.3.1. Sociodemografische vragenlijst.....	21
4.3.2. Schaamhaaronderhoud vragenlijst.....	21
4.3.3. Big-Five persoonlijkheidstest vragenlijst.....	22

4.4. Data Analyse.....	22
Hoofdstuk 5: Resultaten	23
5.1. Sociodemografische Karakteristieken en Schaamhaaronderhoud...	23
5.2. Resultaten met betrekking tot Schaamhaaronderhoud	24
5.2.1. Schaamhaaronderhoud en partner.....	24
5.2.2. Schaamhaaronderhoud, gender en seksuele oriëntatie.....	26
5.2.3. Redenen	27
5.3. Resultaten met betrekking tot Persoonlijkheid.....	28
5.3.1. Persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud.....	28
5.3.2. Persoonlijkheid en redenen voor schaamhaaronderhoud.....	29
Hoofdstuk 6: Discussie	35
6.1. Bespreking van de Resultaten.....	35
6.1.1. Schaamhaaronderhoud: gender en seksuele oriëntatie.....	35
6.1.2. Schaamhaaronderhoud: partner en seksueel gedrag	36
6.1.3. Redenen	37
6.1.4. Schaamhaaronderhoud en persoonlijkheid	38
6.2. Beperkingen en Sterktes van het Onderzoek	39
6.3. Implicaties en Aanbevelingen voor Toekomstig Onderzoek.....	40
6.4. Conclusie	41
Referenties.....	43
Bijlagen	48
Bijlage A: sociodemografische vragenlijst.....	48
Bijlage B: Schaamhaaronderhoud vragenlijst	49
Bijlage C: Big-Five persoonlijkheidstest.....	52
Bijlage D: ethische goedkeuring	56

Lijst van tabellen

Tabel 1 Sociodemografische Karakteristieken en Schaamhaaronderhoud

Tabel 2 Schaamhaaronderhoud en Partnerstatus

Tabel 3 Gender en Partnerverwachtingen

Tabel 4 Eigen Schaamhaaronderhoud en Partnerverwachtingen

Tabel 5 Schaamhaaronderhoud en Seksfrequentie

Tabel 6 Redenen per Gender en per Schaamhaaronderhoud-categorie

Tabel 7 Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkskenmerk (scheren)

Tabel 8 Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkskenmerk (trimmen)

Tabel 9 Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkskenmerk (laten staan)

Inleiding

Sociale en culturele normen, die variëren in tijd en ruimte, bepalen hoe mensen zich gedragen en keuzes maken (Kernberg, 2016; Postmes et al., 2009) en dit geldt eveneens voor schoonheidsidealen. Deze normen beïnvloeden niet enkel onze percepties van schoonheid, maar ook onze gewoonten. Labre (2002) suggereert dat keuzes voornamelijk worden gestuurd door onbewuste, geïnternaliseerde normen. Dit geldt ook voor het onderhoud van schaamhaar, één van de meest persoonlijke lichaamsdelen (Braun et al., 2013; Jolly & Erchak, 2004; Ramsey et al., 2009).

In deze masterproef wordt aangenomen dat persoonlijkheidskenmerken een invloed hebben op de keuze tussen het scheren, trimmen of laten staan van schaamhaar, evenals de onderliggende motivaties. Specifiek onderzoeken we de correlatie tussen de Big Five persoonlijkheidskenmerken, schaamhaaronderhoud en de motivaties hiervoor. Hierbij maken we het onderscheid tussen een hoge en lage graad van schaamhaaronderhoud. Een hoge graad staat voor het volledig scheren en een lage voor het laten staan van schaamhaar. Daarnaast wordt gekeken naar de impact van gender en seksuele oriëntatie op het onderhoudsgedrag. Dit onderzoek biedt inzicht in de overeenkomsten en verschillen omtrent het onderhouden van schaamhaar binnen een West-Europese, Belgische context. Wetenschappers hebben het scheren, trimmen of laten staan van schaamhaar reeds onderzocht, evenals de verschillen tussen gender en seksuele oriëntaties. Er bestaat al data over de frequentie en gebruikte methode van schaamhaaronderhoud, maar de link tussen persoonlijkheidskenmerken en schaamhaar is nog niet eerder onderzocht. Dit onderzoek verrijkt daarmee het seksuologisch en psychologisch onderzoeksveld.

De masterproef is verdeeld in twee hoofddelen, waarbij het eerste deel een literatuurstudie over schaamhaaronderhoud en persoonlijkheid omvat met drie hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bespreekt schaamhaar als concept, factoren die het onderhoudsgedrag beïnvloeden en veelvoorkomende redenen. Het tweede hoofdstuk gaat over persoonlijkheid en geeft een overzicht van de Big Five persoonlijkheidskenmerken. In het derde hoofdstuk worden hypothesen geformuleerd op basis van bevindingen uit de voorgaande hoofdstukken. Het tweede deel richt zich op het uitgevoerde onderzoek en is eveneens onderverdeeld in drie hoofdstukken. In hoofdstuk vier gaat het over de onderzoeksmethodologie, met de bespreking van de onderzoeksvraag en de hypothesen. In hoofdstuk vijf worden de onderzoeksresultaten besproken, die in hoofdstuk zes verder worden toegelicht. Tot slot is er nog een algemene conclusie die de belangrijkste informatie nog eens kort samenvat.

Hoofdstuk 1: Schaamhaar

Omdat het voor deze studie essentieel is om het concept schaamhaar goed te begrijpen, gaan we in dit hoofdstuk in op de bevindingen uit voorgaand onderzoek omtrent schaamhaar. Eerst wordt het concept toegelicht en wordt de geschiedenis ervan besproken, alsook schaamhaar als sociocultureel gegeven en identiteitskenmerk. Later wordt dieper ingegaan op persoonskenmerken, gender en seksuele oriëntatie, die een invloed hebben op schaamhaaronderhoud. Gender wordt hierbij het uitgebreidst beschreven waarbij de *Theory of Opposites* en het experiment van Fahs aan bod komen. Tot slot worden verscheidene redenen besproken die een motivatie vormen voor het al dan niet onderhouden.

1.1 Schaamhaar en Samenleving

1.1.1 Schaamhaar: een lange geschiedenis

Het woord schaamhaar, *pubic hair* in het Engels, komt van het Latijnse woord '*pubescere*' wat 'bedekt met haar' betekent. Het verwijst naar haar dat bij de puberteit groeit rond de schaamstreek onder invloed van androgenen. Het is een teken van biologische maturiteit en start bij meisjes rond 11 jaar en bij jongens rond 12 jaar (Jolly & Erchak, 2004). De ontwikkeling van schaamhaar eindigt gemiddeld eerder bij meisjes dan bij jongens, respectievelijk rond 14 en 15 jaar (Ramsey et al., 2009). Het haar helpt bij het verspreiden van feromonen die te vinden zijn in de apocriene zweetklieren van de schaamstreek, wat op zijn beurt de seksuele aantrekkelijkheid van een individu verhoogt (Ramsey et al., 2009). Schaamhaar heeft dus een biologische functie, maar we gaan in deze studie verder met de sociale functie ervan.

Historisch onderzoek toont aan dat normatieve verwachtingen rond schaamhaar al in de klassieke oudheid bestonden (Jolly & Erchak, 2004). Vrouwen werden afgebeeld met kleine driehoekjes schaamhaar en in graftombes werden scheermesjes geplaatst voor gebruik in het hiernamaals. Ook in de islamitische Sharia adviseerde men om lichaamshaar te verwijderen (Ramsey et al., 2009). Tijdens de middeleeuwen had schaamhaarverwijdering vooral een praktische functie, namelijk het voorkomen van schaamluis, in tegenstelling tot het hedendaagse Westen waar het een esthetische functie heeft (Ramsey et al., 2009). Er was ook schroom en zelfs afkeer om schaamhaar af te beelden in kunst. Voor de 19^e eeuw werden vrouwen nooit met schaamhaar afgebeeld en bij mannen was het altijd netjes getrimd (Jolly & Erchak, 2004; Ramsey et al., 2009). Het hoeft dan ook niet te verbazen dat *L'Origine du Monde* van Gustave Courbet veel controverse veroorzaakte in het Europa van de 19^e eeuw. Op dit

schilderij staat een vrouw afgebeeld met haar dijen open waardoor haar vulva en het schaamhaar duidelijk zichtbaar zijn. Het taboe op schaamhaar was echter niet alleen in Europa aanwezig; in Japan werd het afbeelden van vrouwelijk schaamhaar pas in 1990 gelegaliseerd (Ramsey et al., 2009). Deze masterproef gaat voornamelijk uit van een hedendaagse en Europese benadering die vooral de westerse schoonheidsidealen belicht.

Het duurde tot de 20^e eeuw voordat mensen in het westen consequent hun schaamhaar begonnen verwijderen. Dit valt toe te schrijven aan twee redenen. Ten eerste werd in de opkomende pornografie het volledig scheren van schaamhaar, vooral bij vrouwen, de norm (Ramsey et al., 2009). Ten tweede problematiseerde het opkomende kapitalisme lichaamsbehandling en werden er allerlei haarverwijderingsinstrumenten geproduceerd en verkocht (Jolly & Erchak, 2004; Li & Braun, 2017). Gillette begon met de productie van de nieuwste scheermesjes, waardoor het scheren van lichaamsbehandling makkelijker en toegankelijker werd (Jolly & Erchak, 2004). Schoonheidssalons begonnen diensten aan te bieden gericht op het ontdoen van schaamhaar, zoals de *brazilian wax*. De commodificatie en commercialisering van schaamhaaronderhoud (Li & Braun, 2017) zorgde voor een haarloos ideaal waarbij mensen bereid waren veel geld uit te geven aan scheermesjes en behandelingen om dit te kunnen bereiken.

Schaamhaar staat dus onder invloed van socioculturele normen (Braun et al., 2013; Jolly & Erchak, 2004; Ramsey et al., 2009) en het scheren, trimmen of laten staan van schaamhaar hangt sterk af van de maatschappelijke visie daarop. Er zijn verschillende opties voor het onderhouden van schaamhaar en hierdoor heeft men de keuze om zich al dan niet te conformeren naar de sociale norm. Onder het scheren van schaamhaar begrijpen we het volledig verwijderen ervan en dit is bijvoorbeeld mogelijk door een scheermesje of via ontharingscrème. Het trimmen of gedeeltelijk ontdoen van schaamhaar is mogelijk via een schaar of een haartrimmer. Tot slot kunnen mensen ervoor kiezen om hun schaamhaar onaangeroerd te laten staan.

1.1.2 Schaamhaar als Identiteitskenmerk

Hoewel schaamhaaronderhoud een persoonlijke keuze is, blijft het onderworpen aan culturele schoonheidsidealen en politieke ideeën. Ter illustratie werd het verwijderen van lichaamshaar afgezworen door de hippiebeweging als politiek statement. Of je de huidige politiek steunde of niet, het vertaalde zich naar het fysieke lichaam. Een ander voorbeeld is dat van feministen die vrouwen opriepen hun haar te laten groeien als protest tegen de conventionele

haarnormen (Jolly & Erchak, 2004; Synnott, 1987). Deze voorbeelden maken duidelijk dat lichaamsbehaving en schaamhaar een socioculturele functie hebben.

Een ander component van deze functie is identiteit, waarbij schaamhaar een persoonlijke of groepsidentiteit vertegenwoordigt. 'Het persoonlijke is politiek' en dat geldt zelfs voor het meest persoonlijke haar (Fahs, 2012; Synnott, 1987). Volgens Synnott (1987) heeft schaamhaar, omdat het schijnbaar privé en niet zichtbaar is, net de grootste symbolische kracht. "To control the pubic hair, is to control the person (...)" (Synnott, 1987, p. 395). Frank (2014) poneert zelfs dat lichaamsontharing een vorm van herstel is van mannelijke, witte en heteroseksuele mannen wiens hegemonie bedreigd wordt door anderen. Bovendien spelen ook de maatschappelijke verwachtingen een rol. Mensen gaan er bijvoorbeeld vanuit dat schaamhaaronderhoud een eigen keuze is, maar deze keuze wordt echter sterk beïnvloed door sociale en culturele opvattingen (Braun et al., 2013; Fahs, 2012).

1.1.3 Wie scheert zich

Hoewel schaamhaaronderhoud als persoonlijk wordt beschouwd, bestaat er toch een verband met persoonskenmerken, waarbij het ten dele verschilt tussen sociale groepen. Voorgaand onderzoek toont aan dat sociale groepen verschillen in de mate, reden en frequentie van schaamhaaronderhoud. Jonge, witte vrouwen, personen met een gemiddeld of lager gewicht, een lager inkomen en personen met meer seksuele partners onderhouden hun schaamhaar in een hogere graad (DeMaria & Berenson, 2013). Haarverwijdering wordt dus bepaald door leeftijd, gender, seksuele oriëntatie, partnerstatus, seksuele activiteit en socio-economische status. De maatschappelijke normen werken dus op verschillende wijze in op sociale groepen. We bespreken enkele van deze persoonskenmerken die een significante invloed hebben op schaamhaaronderhoud meer in detail.

1.2 Schaamhaar en Gender

Zoals hierboven besproken is het onderhoud van schaamhaar ingebed in een geschiedenis en een samenleving, maar is het ook ingebed in gender. Het haarpatroon van mannen en vrouwen verschilt enerzijds door biologische invloeden, maar anderzijds ook door sociale en culturele invloeden. De laatste decennia zijn het voornamelijk de socioculturele invloeden die voor de verschillen in haarpatronen zorgen. In een gegenderde samenleving gelden verschillende verwachtingen tegenover mannen en vrouwen. Haar wordt geassocieerd met mannelijkheid en haarloosheid is vrouwelijk en jeugdig (Fahs, 2013; Frank, 2014). Haarloze

vrouwenlichamen worden als vanzelfsprekend beschouwd waardoor haarloosheid door vrouwen zelf niet gezien wordt als een modetrend of een sociaal construct (Braun et al., 2013; Fahs, 2012; Synnott, 1987; Tiggemann & Kenyon, 1998).

Vrouwen scheren schaamhaar meer dan mannen en dit ligt in lijn met de *Theory of Opposites* (zie verder). Daarbij geven vrouwen vaker aan dat de gemiddelde staat van hun schaamstreek 'haarvrij' is (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011). Uit onderzoek van Enzlin et al. (2019) is gebleken dat 87.6% van de vrouwen ooit hun schaamhaar heeft geschoren, terwijl slechts 3.1% aangaf het nog nooit te hebben onderhouden. Ze verwachten echter niet dat hun partner zich scheert. De geprefereerde schaamhaarcoupe van vrouwen bij hun partner is 'getrimd'. Bij mannen is het net omgekeerd, want zij scheren minder frequent hun schaamhaar en trimmen het vaker of laten het staan, maar tegelijkertijd verwachten ze dat hun partner geschoren is. Mannen vinden dat schaamhaaronderhoud meer iets voor vrouwen is (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019). Vrouwen scheren hun schaamhaar in het algemeen dus vaker dan mannen, terwijl mannen het eerder trimmen of laten staan.

Bij mannen zien we dat de cijfers in verband met frequentie van schaamhaaronderhoud lager liggen dan bij vrouwen. Toch geeft 60% tot 75% van de mannen aan zich ooit getrimd of geschoren te hebben (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b) en 21.1% heeft zich nog nooit onderhouden (Enzlin et al., 2019). Mannen vinden hun eigen lichaamsbehandling meer toelaatbaar dan vrouwen (Fahs, 2013). De laatste jaren is het echter ook voor hen minder taboe om aan *manscaping* te doen en zich te engageren in deze 'vrouwelijke' praktijk (Frank, 2014). *Manscaping* gaat over het verwijderen van lichaamshaar bij mannen om er beter uit te zien ("Manscaping", 2023). Mannen besteden steeds meer aandacht aan hun lichaamsbeeld, voor zichzelf (Coad, 2008, geciteerd in Frank, 2014) en voor anderen (Obst et al., 2023). Er wordt steeds meer van hen verwacht dat ze hun schaamhaar scheren of op z'n minst trimmen. Zo gaf, in onderzoek van Obst et al. (2023), 93% van de mannen aan ooit zijn schaamhaar getrimd of geschoren te hebben, en 71% had dat gedaan in de afgelopen maand. De eerder beschreven genderverschillen worden dus minder uitgesproken (Anderson, 2008; Bromberger, 2008; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b). In wat volgt bekijken we een theorie die de genderverschillen tracht te verklaren. Daarna gaan we in op een experiment waarbij aan studenten werd gevraagd om hun lichaamshaar op niet-normatieve wijze te onderhouden.

Synnott (1987) ontwikkelde een theorie over de bovengenoemde genderverschillen: *the theory of opposites*. Hoewel de theorie verouderd is, geeft het nog steeds een beeld over de dubbele standaard. De theorie houdt in dat het verwachte haarpatroon van het ene gender omgekeerd verwacht wordt bij het andere gender. Het eenvoudigste voorbeeld is hoofdhaar: vrouwen hebben lang haar en mannen kort haar. Daarnaast is het voor mannen aanvaardbaar om

lichaamshaar te laten staan, terwijl van vrouwen verwacht wordt onder hun wimpers geen lichaamshaar meer te hebben (Fahs, 2012; Synnott, 1987). Een vrouw verklaarde dit:

The rationale of depilation is crude . . . In the popular imagination hairiness is like furriness, an index of bestiality, and as such an indication of aggressive sexuality. Men cultivate it, just as they are encouraged to develop competitive and aggressive instincts, women suppress it, just as they suppress all the aspects of their vigour and libido. If they do not feel sufficient revulsion for their body hair themselves, others will direct them to depilate themselves. In extreme cases, women shave or pluck the pubic areas, so as to seem even more sexless and infantile. (Synnott, 1987, p. 395)

Naast *the theory of opposites* is ook een experiment van Fahs (2012) relevant waarin aan studenten werd gevraagd om hun lichaamshaar op niet-normatieve wijze te onderhouden. Vrouwen moesten hun lichaamshaar laten groeien en mannen moesten hun lichaamshaar scheren. De opzet van het experiment was om de studenten bewust te maken van de lastige reacties die ze krijgen bij het vertonen van niet-normatief gedrag (Fahs, 2012). Deze zijn vooral voor vrouwen een reden om hun lichaamshaar te scheren (Tiggemann & Kenyon, 1998). In de studie van Fahs (2012) kregen zowel mannen als vrouwen negatieve reacties, hoewel vrouwen over het algemeen meer negatieve reacties ontvingen dan mannen. Dit komt doordat de verwachtingen rond haarloosheid zwaarder wegen op vrouwen dan op mannen (Fahs, 2012). De verwachtingen en maatschappelijke normen rond schaamhaar worden voornamelijk beïnvloed en gehandhaafd door vrienden en familie (Bercaw-Pratt et al., 2010; Li & Braun, 2017). Mannen gaven minder dan vrouwen aan bang te zijn voor de reactie van hun partner, maar maakten zich meer zorgen om de reacties van mannelijke vrienden (Fahs, 2012). Bij mannen werd bijvoorbeeld hun seksuele oriëntatie in twijfel getrokken wanneer ze hun lichaamshaar scheerden (Fahs, 2012, 2013). Door deze reacties uit de omgeving pasten sommige deelnemers hun gedrag aan en vermeden sommigen seks. De *theory of opposites* en het experiment van Fahs gingen echter over lichaamshaar in het algemeen, dus zijn ze niet volledig representatief voor schaamhaar. Dat onderscheid zich namelijk van ander lichaamshaar door de intimiteit die ermee samenhangt, evenals de link met seksualiteit en relaties. Concluderend stellen we vast dat mensen afkeurende reacties uit hun omgeving krijgen wanneer ze hun lichaamshaar op niet-normatieve wijze onderhouden en dit geeft de maatschappelijke verwachtingen weer.

1.3 Schaamhaar en Seksuele oriëntatie

Naast gender heeft eveneens seksuele oriëntatie een effect op de prevalentie van schaamhaaronderhoud. Uit onderzoek van Martins et al. (2008a) blijkt dat homoseksuele mannen vaker ontevreden zijn over hun lichaamsbehandling dan heteroseksuele mannen. Als gevolg daarvan zijn de cijfers voor het trimmen en scheren van schaamhaar gemiddeld hoger bij homoseksuele mannen dan bij heteroseksuele mannen (Gaither et al., 2015; Martins et al., 2008b). Homomannen kregen bij het eerder vermelde experiment van Fahs (2012) zelfs een hoger zelfbeeld na het scheren. Recente bevindingen van Enzlin et al. (2019) tonen echter aan dat 38.5% van de heteromannen aangaf hun schaamhaar te verwijderen, tegenover 36.7% van de homoseksuele mannen: een verschil met voorgaande onderzoeken. Daarnaast komt schaamhaaronderhoud, nog meer dan bij homoseksuele mannen, vaker voor bij biseksuele mannen (Enzlin et al., 2019).

In tegenstelling tot homoseksuele mannen, scheren lesbiennes hun schaamhaar minder frequent dan heteroseksuele vrouwen (Fahs, 2012; Tiggemann & Hodgson, 2008). Recent onderzoek van Enzlin et al. (2019) toont echter opnieuw het omgekeerde aan, waarbij biseksuele vrouwen zich tussen lesbiennes en heteroseksuele vrouwen bevonden. Volgens Dworkin worden alle vrouwen beïnvloed door de haarloze norm omdat ze allemaal opgroeien in een samenleving die gericht is op mannen en waarbij iedereen zich moet aanpassen naar de heersende normen (Dworkin, 1989, geciteerd in Toerien & Wilkinson, 2003). Om te concluderen: onderzoek omtrent schaamhaaronderhoud en seksuele oriëntatie is niet eenduidig. De bevinding uit meerdere, maar oudere onderzoeken is dat homoseksuele mannen in een hogere graad onderhouden dan heteroseksuele mannen. Hetzelfde geldt voor lesbiennes, die in een lagere graad hun schaamhaar onderhouden. Recenter onderzoek toont echter een licht omgekeerde trend aan. In wat volgt gaan we dieper in op de redenen die mensen hebben om hun schaamhaar te onderhouden.

1.4 Redenen voor Schaamhaaronderhoud

Naast de bevindingen uit eerder onderzoek omtrent gender en seksuele oriëntatie, is het eveneens van belang om de motieven van het schaamhaaronderhoud te bespreken. De maatschappij verwacht van vrouwen, en steeds meer van mannen, dat ze hun schaamhaar onderhouden. Vrouwen doen frequenter aan schaamhaaronderhoud en scheren vaker dan mannen (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011). De laatste jaren wordt er echter ook meer van mannen verwacht dat ze hun schaamhaar scheren (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b). De prevalentie is echter nog steeds

lager dan bij vrouwen, maar ze geven vaak dezelfde redenen aan voor het verwijderen van schaamhaar.

1.4.1 Seksualiteit

'Seks' wordt vaak als reden opgegeven voor het onderhouden van schaamhaar. Scheren kan echter negatieve gevolgen met zich meebrengen doordat de kleine sneetjes en wondjes, die bij het scheren kunnen ontstaan, de vatbaarheid voor soa's verhogen (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Gaither et al., 2015; Ramsey et al., 2009; Smolak & Murnen, 2011). Desalniettemin verwijderen en scheren een aanzienlijk aantal personen hun schaamhaar. Dit komt omdat er enkele factoren zijn die te maken hebben met seksualiteit die mensen aansporen om aan schaamhaaronderhoud te doen. Enerzijds verklaren veel mensen een verhoogde gevoeligheid te ervaren tijdens seks wanneer hun schaamhaar geschoren is (Braun et al., 2013; Enzlin et al., 2019; Li & Braun, 2017; Martins et al., 2008; Ramsey et al., 2009). Evenwel hebben anderen een voorkeur voor rechtstreeks huid-op-huidcontact en verkiezen daarom een geschoren huid (Braun et al., 2013). Sommigen vinden seks aangenamer wanneer schaamhaar geschoren of getrimd is (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Gaither et al., 2015, 2017). Haar wordt bijvoorbeeld storend bevonden bij het geven van orale seks (Braun et al., 2013).

Naast seksualiteit zelf, blijkt ook de frequentie van seks een rol te spelen. Personen die seksueel actief zijn, blijken zich vaker te scheren dan mensen die niet seksueel actief zijn (Butler et al., 2015). Dit kwam naar voren in onderzoek van Enzlin et al. (2019) waarbij 39.4% van de mannen hun schaamhaar verwijderde wanneer ze seksueel actief waren met één partner en 49.6% wanneer ze meerdere seksuele partners hadden. Slechts 29.3% deed dat wanneer ze niet seksueel actief waren. Bij vrouwen was er een gelijkaardige trend: 81.7% deed aan schaamhaaronderhoud bij seksualiteit met één partner, 84.3% bij seksualiteit met meerdere partners en 75.4% deed het men geen seksuele activiteit had. Het hebben van seks is dus voor mensen een belangrijke reden om hun schaamhaar te onderhouden. Dit bleek ook uit de bevindingen van Bouchier et al. (2022) die vond dat men tijdens de COVID-19 lockdown minder aan schaamhaaronderhoud deed omdat men minder toegang had tot seksuele partners.

1.4.2 Verhoogde aantrekkelijkheid

Onder andere bij seksualiteit, is een verhoogde zelfperceptie van aantrekkelijkheid een tweede motivatie voor schaamhaaronderhoud (Fahs, 2012; Martins et al., 2008; Ramsey et al., 2009;

Smolak & Murnen, 2011). Mensen voelen zichzelf vaak seksueel begeerlijker met geschoren genitaliën en sommige vrouwen doen dit om hun vrouwelijkheid te benadrukken (Braun et al., 2013; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Tiggemann & Hodgson, 2008). In ander onderzoek gaven vrouwen net aan zich onzekerder te voelen omdat hun genitaliën dan zichtbaarder zijn (Braun et al., 2013). Mannen doen aan schaamhaaronderhoud onder meer om te gelijken op een prototypische jonge man (Obst et al., 2023). Er is ook aangetoond dat hun zelfbeeld verbeterd wanneer ze getrimd zijn (Fahs, 2013; Tiggemann & Hodgson, 2008). Frank (2014) identificeerde enkele discoursen voor lichaamshaarverwijdering bij mannen. Eén gaat over gezondheid waarbij een geschoren lichaam als gezonder wordt beschouwd. Een tweede gaat over heteromascuïniteit waarbij het verwijderen van lichaamshaar zou bijdragen tot een verhoogde aantrekkelijkheid in de ogen van vrouwen. Een bijkomende reden voor mannen om te scheren of trimmen, is de perceptie van een langere penis wanneer er geen haar aanwezig is (Braun et al., 2013; Gaither et al., 2017; Martins et al., 2008b). Over het algemeen voelen mensen zich niet alleen aantrekkelijker, maar ook schoner wanneer ze hun schaamhaar hebben getrimd of geschoren (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b; Tiggemann & Hodgson, 2008). Om samen te vatten: hoewel niet elk onderzoek op dezelfde lijn ligt, kan het onderhouden van schaamhaar ervoor zorgen dat vrouwen meer zelfvertrouwen krijgen en dat mannen een beter lichaamsbeeld hebben.

1.4.3 Zich schikken aan de norm

Naast seks en aantrekkelijkheid heeft ook de maatschappelijke norm invloed op het al dan niet onderhouden van schaamhaar (Braun et al., 2013; Jolly & Erchak, 2004; Ramsey et al., 2009). Mensen geven bijvoorbeeld aan niet geconfronteerd te willen worden met het schaamhaar van een ander. Dit geldt bij name voor vrouwen die moeten zorgen dat hun bikinilijn geschoren is vooraleer ze in het openbaar gaan zwemmen (Braun et al., 2013). In onderzoek geven vrouwen meer dan mannen aan zich te scheren om te voldoen aan de norm. Recent onderzoek toonde evenwel aan dat ook mannen zich willen schikken aan de norm omwille van de goedkeuring van anderen (Obst et al., 2023). Een verklaring hiervoor is dat personen in hun omgeving schaamhaar onderhouden, wat hen motiveert hetzelfde te doen om niet achter te blijven (Smolak & Murnen, 2011). Bovendien willen mensen, zoals eerder besproken, negatieve reacties uit hun omgeving vermijden (Tiggemann & Kenyon, 1998). De invloed van die schoonheidsidealen en de sociale druk is reëel en dat blijkt uit volgend citaat: "You know what I fear most now? I worry that one day the whole bushy trend of pubic hair is gonna come back, cos I've gone through the laser thing and am now completely hairless!" (Li & Braun, 2017, p. 350). Bijna 90% van de vrouwen heeft ongewenste beharing die ze willen verwijderen omdat ze het gevoel hebben dat het niet past binnen het maatschappelijk kader. Langs de

andere kant vond men dat vrouwen die hun lichaamshaar verwijderde vaker op dieet gingen, vaker plastische chirurgie ondergingen en gemiddeld genomen een lagere tevredenheid over hun lichaam hadden (Braun et al., 2013; Tiggemann & Hodgson, 2008). De druk van sociale normen heeft dus een negatieve impact op het welzijn van vrouwen (Braun et al., 2013). Labre (2002) stelt zelfs dat het scheren van schaamhaar bijdraagt aan het in stand houden van seksistische schoonheidsidealen voor vrouwen, eerder dan dat het *empowering* is. We zien dus dat de resultaten van verschillende onderzoeken niet altijd complementair zijn, wat aangeeft dat dit onderwerp complex is en verschillende maatschappelijke perspectieven omvat.

Deze verwachtingen over schaamhaar zorgen ook voor verwachtingen ten aanzien van een partner (Synnott, 1987). De meeste mensen, vooral vrouwen, streven ernaar te voldoen aan de verwachtingen van hun partner. Dit is begrijpelijk aangezien de verwachtingen en de mate waarin er rekening mee wordt gehouden een invloed heeft op de relatie. Zo hangt relationele en seksuele tevredenheid bij mannen onder meer af van de mate waarin de partner diens schaamhaar onderhoudt in lijn met hun verwachtingen. Bij vrouwen is die link er enkel wat betreft seksuele tevredenheid (Enzlin et al., 2019). Vrouwen geven bijvoorbeeld vaak aan zich te scheren omdat hun mannelijke partner dat prefereert (Braun et al., 2013). Uit onderzoek van Enzlin et al. (2019) blijkt dat 51.8% van de mannen verwacht dat hun partner diens schaamhaar verwijdert en slechts 6.6% wenst dat die het niet onderhoudt. Van die partners hield 79.7% er rekening mee, terwijl 10.7% er geen rekening mee hield. De verhoudingen in voorkeur van vrouwen liggen anders dan die van mannen. Bij vrouwen verwacht 32% dat hun partner diens schaamhaar onderhoudt en 20.4% wenst dit niet. Bij de partners van die vrouwen hield 59.3% daar rekening mee (Enzlin et al., 2019). Bij mannen die seks hebben met mannen lijkt er minder verwachting te zijn dat de partner schaamhaar moet onderhouden. Dit suggereert dat mannen het meer van hun vrouwelijke partner verwachten dan van hun mannelijke als het gaat om schaamhaaronderhoud (Gaither et al., 2015). Zelfs het inbeelden van een partner en ervan uitgaan dat diens voorkeur geschoren schaamhaar is, zorgt ervoor dat mensen zich gaan scheren. Vrouwen houden dus niet enkel rekening met de daadwerkelijke mening, maar worden ook beïnvloed door het verbeelden van een partner die een voorkeur heeft voor geschoren genitaliën (Li & Braun, 2017). Tot slot blijkt dat, ondanks dat lesbiennes niet onder invloed staan van de verwachting van een mannelijke partner, ze toch vaak aan schaamhaaronderhoud doen (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019).

1.4.4 Persoonlijke keuze

Mensen geven aan dat ze niet altijd trimmen of scheren met het oog op anderen, maar ook omdat ze er zelf voor kiezen. Dit is een vierde belangrijke reden voor schaamhaaronderhoud. De meesten vinden het al dan niet scheren van schaamhaar een persoonlijke keuze. Desalniettemin geven mensen aan dat het afhangt van de context en erkennen ze toch dat ze zich aan de 'schaamhaarnorm' proberen conformeren (Braun et al., 2013). De reden van 'eigen keuze' werd vaker genoemd door mannen dan door vrouwen, net vanwege de hogere druk voor vrouwen om zich aan de norm te conformeren (Braun et al., 2013).

1.4.5 Redenen om het niet te doen

Naast redenen om zich te trimmen of te scheren, bestaan er ook redenen om schaamhaar te laten staan. Zo kan de invloed van partners ook omgekeerd werken. De belangrijkste reden voor mannen om hun schaamhaar niet te onderhouden, is omdat de partner er een voorkeur voor heeft. Een tweede reden is het vermijden van nadelige effecten zoals jeuk en roodheid. Er kunnen namelijk verschillende complicaties optreden bij het scheren of trimmen. Onderzoek van DeMaria et al. (2014) onderzocht de nadelige complicaties van schaamhaaronderhoud en vonden onder andere: de slijtage van de epidermis, ingegroeide haren, sneetjes, huiduitslag, infecties en jeuk. Met name bij vrouwen is jeuk de voornaamste reden om het niet te doen (Enzlin et al., 2019). Onderzoek van Galbarczyk et al. (2023) toonde zelfs aan dat vrouwen die zich dagelijks scheren een hoger risico hebben op terugkerende urineweginfecties binnen twaalf maanden. Schaamhaar scheren is dus niet per definitie hygiënischer dan het laten staan. Verder vinden mannen het te veel werk, waardoor ze niet of amper trimmen of scheren (Butler et al., 2015). Ook vrouwen geven echter aan het niet te doen vanwege luiheid (Li & Braun, 2017). Een andere reden om het niet te doen, is omdat scheren zorgt voor een verhoogde vatbaarheid voor soa's (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Gaither et al., 2015; Ramsey et al., 2009; Smolak & Murnen, 2011).

Hoofdstuk 2: Persoonlijkheid

Het tweede aspect van deze studie is persoonlijkheid. Het concept persoonlijkheid wordt in dit hoofdstuk uitgediept met de nadruk op de Big Five persoonlijkheidskenmerken. De Big-Five zal in dit onderzoek gebruikt worden als test om persoonlijkheid te bepalen. Verder worden de perceptie van persoonlijkheid, de invloed van gender en seksuele oriëntatie besproken.

2.1. Wat is Persoonlijkheid

Om de relatie tussen persoonlijkheid en schaamhaar te begrijpen, moeten we eerst kijken naar de definitie van persoonlijkheid. Persoonlijkheid is een combinatie van zowel bewuste als onbewuste subjectieve ervaringen en gedragspatronen. Het bewuste aspect gaat onder meer over gewoontegedragingen, bewust psychisch denken en angsten, waarbij in het onbewuste aspect opvattingen en intentioneel gedrag vervat zitten. Persoonlijkheid vormt een integratie van die twee waardoor het een complex geheel wordt met trekken en ervaringen (Kernberg & Caligor, 2005; Posner et al, 2003). Via persoonlijkheid neem een persoon de wereld waar met als gevolg dat er bepaalde cognities en gevoelens ontstaan. Op die manier wordt persoonlijkheid beïnvloed door twee zaken: genetica en de interactie van het individu met omgevingsfactoren (Greaves et al., 2017; Kernberg, 2016). Persoonlijkheid weerspiegelt dus voor een deel de culturele verwachtingen van de sociale omgeving waarin je geboren bent.

2.2. De Big-Five

De Big Five is een manier om persoonlijkheid te meten. Met behulp van persoonlijkheidskenmerken probeert het individuen onder te verdelen om op die manier gedrag of overtuigingen te voorspellen (Anglim & O'Connor, 2019). Het model omvat vijf persoonlijkheidskenmerken: neuroticisme, vriendelijkheid, extraversie, consciëntieusheid en openheid voor ervaringen (Greaves et al., 2017). Dit model is een courante en wetenschappelijke manier om bepaalde persoonlijkheidskenmerken te meten. In wat volgt zullen we de vijf kenmerken één voor één bespreken om een helderder beeld te krijgen.

2.2.1. Neuroticisme (vs emotionele stabiliteit)

Emotionele stabiliteit wordt gekenmerkt door gevoelens van innerlijke veiligheid en een gebrek aan angst (Greaves et al., 2017). Hiertegenover staat neuroticisme, dat staat voor emotionele instabiliteit. Personen met hogere scores op neuroticisme ervaren vaak gevoelens van

onzekerheid, kwetsbaarheid en zijn gevoelig voor kritiek. Ze zijn eerder afhankelijk en vinden het moeilijk om beslissingen te nemen. Aan de andere kant zijn meer emotioneel stabiele personen zelfverzekerd en vastberaden, en zijn in staat om zich te verdedigen tegen invloeden van buitenaf. Ze benaderen situaties rationeel en nuchter, waardoor ze goed om kunnen gaan met vervelende situaties (De Vries et al., 2009).

2.2.2. Vriendelijkheid (vs onvriendelijkheid)

Vriendelijkheid (of ook aangenaamheid) is een maatstaf voor tolerantie, vergevingsgezindheid en engagement (Greaves et al., 2017). Mensen die hoog scoren op vriendelijkheid zijn vreedzaam en tolerant. Ze zijn eerder geduldig, meegaand en inschikkelijk, terwijl aan de andere kant mensen die laag scoren op dit persoonlijkheidskenmerk eerder bazig, autoritair en opvliegend gedrag vertonen (De Vries et al., 2009).

2.2.3. Extraversie (vs introversie)

Extraversie gaat over leiderschap en over participatie aan sociale activiteiten (Greaves et al., 2017). Extraverte mensen zijn spontaan en openhartig. Ze stralen jovialiteit en optimisme uit en kunnen tegelijk temperamentvol en levendig zijn. Aan de andere kant zijn introverte individuen doorgaans terughoudend en wat gereserveerder. Ze zijn vaker somber en vertonen afstandelijkheid wat kenmerkend is voor introversie (De Vries et al., 2009).

2.2.4. Consciëntieusheid (vs laksheid)

Consciëntieusheid wordt geassocieerd met organisatievermogen en de bereidheid om taken grondig uit te voeren (Greaves et al., 2017). Dit persoonlijkheidskenmerk bevat zorgvuldigheid, precisie en stiptheid. Individuen die hoog scoren op consciëntieusheid hechten waarde aan orde en structuur. Kenmerkend is dat ze doorgaans gedisciplineerd en gehoorzaam zijn en respectvol tegenover autoriteit staan. In tegenstelling vertonen mensen die laag scoren op dit kenmerk vaak nonchalant gedrag en neigen ze naar luiheid. Ze zijn gemakzuchtig en hebben eveneens de neiging om zowel opstandig als roekeloos te zijn (De Vries et al., 2009).

2.2.5. Openheid voor ervaringen (vs geslotenheid)

Openheid voor ervaringen gaat over creativiteit, avontuurlijkheid en nieuwsgierigheid (Greaves et al., 2017). Individuen die hoog scoren op dit kenmerk zijn diepzinnig en filosofisch. Ze zijn creatief, hebben een oog voor kunst en zijn vaak origineel. Ook wijsheid is typerend voor dit

persoonlijkheidskenmerk, alsook het kritisch denken. Aan de andere kant vertonen mensen die laag scoren op dit kenmerk een verlegen en onderdanige persoonlijkheid. Ze zijn eerder oppervlakkig en gehoorzaam, en staan bekend als burgerlijke mensen die preuts, volgzzaam en meer conservatief zijn (De Vries et al., 2009).

2.3. Persoonlijkheid en Perceptie

Uit onderzoek blijkt dat mensen voorgaande persoonlijkheidskenmerken toeschrijven aan anderen op basis van hun lichaamsbehandling. Zo werden vrouwen die hun lichaamshaar niet verwijderde gepercipieerd als: agressief, asociaal, minder gelukkig, minder intelligent, dominant en onvriendelijker dan vrouwen die dat wel deden (Basow & Willis, 2001). Mannen percipiëren gezichtshaar bij andere mannen vaak als een teken van agressie, dominantie en intimidatie (Jach et al., 2023). Door middel van lichaamsbehandling worden er dus bepaalde karaktereigenschappen toegeschreven aan mensen. Het toeschrijven van kenmerken gebeurt via cognitieve processen, maar wordt ook beïnvloed door de culturele context (Uleman & Saribay, 2012). Dit blijkt uit een experiment van Brooks & Reysen (2022) waarbij proefpersonen kenmerken moesten toekennen aan een persoon op basis van een foto van een geslachtsdeel. Personen met lang schaamhaar werden over het algemeen gezien als minder extravert, minder consciëntieus, minder vriendelijk en minder open voor nieuwe ervaringen. Bovendien veronderstelden de beoordelaars dat deze personen minder seksuele partners hadden. Aan de andere kant werden personen met getrimd of geschoren schaamhaar als consciëntieuzer ingeschat. Mannen die hun schaamhaar trimden werden als aantrekkelijker aanzien tegenover zowel mannen die hun schaamhaar lieten staan als diegenen zich scheerden (Brooks & Reysen, 2022).

2.4. Persoonlijkheid en Gender

Mensen hebben verschillende percepties over schaamhaar. Er zijn echter verschillen in die persoonlijkheidskenmerken tussen mannen en vrouwen (Lippa, 2008). Mannen vertonen over het algemeen meer assertief gedrag dan vrouwen (Costa et al., 2001), wat mogelijk verklaart waarom vrouwen vatbaarder zijn voor invloeden uit hun omgeving. Vrouwen hebben meer kans om gevoelens van angst, schaamte, depressie en woede te voelen omdat ze vaak hoger scoren op het neuroticisme (Costa et al., 2001; Lippa, 2008). Deze gevoelens van schaamte en angst kunnen leiden tot een sterke drang om te voldoen aan de verwachtingen van anderen. Vrouwen scoren iets hoger dan mannen op consciëntieusheid (Costa et al., 2001), en scoren

hoger op extraversie en vriendelijkheid (Costa et al., 2001; Greaves et al., 2017). Het feit dat vrouwen hoger scoren op vriendelijkheid zorgt dat zij doorgaans meer liefdevol en onderdanig gedrag vertonen (Budaev, 1999; Lippa, 2008). Dit verklaart mogelijk waarom vrouwen vaker aangeven rekening te houden met de voorkeur van hun partner (Braun et al., 2013). Aan de andere kant scoren mannen hoger op emotionele stabiliteit en openheid voor ervaringen dan vrouwen (Greaves et al., 2017). Deze verschillen in persoonlijkheid kunnen niet alleen worden verklaart door genetica, aangezien sociale rollen ook een invloed hebben op de verschillen in deze scores. De samenleving legt vaak bepaalde verwachtingen op aan mannen en vrouwen, zowel in gedrag als uiterlijk. Deze verwachtingen worden vaak al op jonge leeftijd geïnternaliseerd (Costa et al., 2001).

2.5. Persoonlijkheid en Seksuele Oriëntatie

Er zijn niet alleen persoonlijkheidsverschillen tussen mannen en vrouwen, maar ook tussen mensen met verschillende seksuele oriëntaties. De persoonlijkheidskenmerken van homoseksuele mannen vertonen over het algemeen meer overeenkomsten met die van heteroseksuele vrouwen, terwijl die van biseksuele mannen ergens tussenin liggen (Lippa, 2008). In vergelijking met heteroseksuele mannen scoren homoseksuele mannen hoger op alle kenmerken. Aan de andere kant vertonen biseksuele mannen een lagere score op vriendelijkheid (Greaves et al., 2017; Lippa, 2008) in vergelijking met homoseksuele mannen. Tegelijk scoren ze ook hoger op neuroticisme dan heteroseksuele mannen (Lippa, 2008).

Net zoals bij mannen vertonen de persoonlijkheidskenmerken van lesbiennes over het algemeen meer gelijkenissen met die van heteroseksuele mannen. Die van biseksuele vrouwen liggen ergens tussen die van lesbiennes en heteroseksuele vrouwen (Lippa, 2008). Lesbiennes scoren hoger op openheid voor ervaringen dan heteroseksuele vrouwen en scoren lager op neuroticisme (Greaves et al., 2017; Lippa, 2008). Daarentegen scoren heteroseksuele vrouwen hoger op consciëntieusheid dan lesbische vrouwen (Greaves et al., 2017) en biseksuele vrouwen scoren lager op vriendelijkheid en hoger op neuroticisme (Lippa, 2008). Ten slotte scoren biseksuele vrouwen hoger op openheid voor ervaringen dan heteroseksuele vrouwen (Greaves et al., 2017).

Hoofdstuk 3: Persoonlijkheid en Schaamhaar

In wat volgt proberen we hypothesen te vormen door de aspecten schaamhaar en persoonlijkheid naast elkaar te leggen. Hierbij wordt er doormiddel van deductie per persoonlijkheidskenmerk een hypothese gevormd die we in deze studie gaan hanteren om de resultaten op af te toetsen. Tot slot wordt er een overzicht gegeven van de onderzoeksvraag en de hypothesen.

3.1. Neuroticisme

Zoals eerder aangegeven scoren mannen over het algemeen lager op neuroticisme dan vrouwen (Greaves et al., 2017) wat mogelijk verklaart waarom vrouwen meer vatbaar zijn voor invloeden uit hun omgeving (Costa et al., 2001; Lippa, 2008). Gevoelens van schaamte, angst en onzekerheid kunnen leiden tot de drang zich te conformeren. Dit wordt weerspiegeld met de frequentie in schaamhaaronderhoud, waarbij vrouwen vaker dan mannen hun schaamhaar verwijderen (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011). Ook homoseksuele en biseksuele mannen vertonen doorgaans hogere neuroticismekenmerken dan heteroseksuele mannen (Greaves et al., 2017; Lippa, 2008). Dit vertaalt zich in een hogere frequentie van schaamhaaronderhoud (Gaither et al., 2015; Martins et al., 2008b), met uitzondering van een studie van Enzlin et al. (2019), waarbij heteromannen het frequenter deden. In vergelijking met heteroseksuele vrouwen scoren lesbiennes en biseksuele vrouwen hoger op neuroticisme (Greaves et al., 2017; Lippa, 2008) en deze groepen doen ook in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud (Enzlin et al., 2019). Hierbij geven lesbische vrouwen het vaakst aan zich te scheren om aan de norm te voldoen, gevolgd door heterovrouwen (Smolak & Murnen, 2011; Tiggemann & Kenyon, 1998; Toerien & Wilkinson, 2003). Zelfzekerheid, wat samenhangt met hogere scores op neuroticisme, kan verklaren waarom mannen minder vaak schaamhaar verwijderen om aan sociale normen te voldoen (Tiggemann & Kenyon, 1998; Toerien & Wilkinson, 2003). Over het algemeen blijkt dat hogere scores op dit kenmerk gepaard gaat met een grotere prevalentie van schaamhaaronderhoud, zowel bij mannen als vrouwen en bij verschillende seksuele oriëntaties. Uit deze analyse volgt volgende hypothese: mensen die hoger scoren op neuroticisme doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud en duiden daarbij vaker de reden 'omdat het van mij verwacht wordt' aan.

3.2. Vriendelijkheid

Heteroseksuele vrouwen scoren over het algemeen hoger dan heteroseksuele mannen op het persoonlijkheidskenmerk vriendelijkheid (Lippa, 2008). De hogere score van vrouwen op dit kenmerk zou ervoor kunnen zorgen dat ze meer bereid zijn om mee te gaan met de voorkeuren van hun partner. Dit zou kunnen verklaren waarom vrouwen vaker aangeven hun schaamhaar te scheren omdat hun partner dat prefereert (Braun et al., 2013). Ook homoseksuele mannen scoren hoger dan heteroseksuele mannen op vriendelijkheid (Lippa, 2008) en we zien dan ook dat homomannen zich, in sommige onderzoeken, gemiddeld meer trimmen en scheren dan heteromannen (Gaither et al., 2015; Martins et al., 2008b). Hieruit volgt de hypothese: mensen die hoger scoren op vriendelijkheid doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud en duiden daarbij vaker de reden 'omdat mijn partner het aangenamer vindt' aan.

3.3. Extraversie

Het derde persoonlijkheidskenmerk, extraversie, wordt gekenmerkt door hogere scores bij zowel heterovrouwen als homoseksuele mannen in vergelijking met heteroseksuele mannen (Costa et al., 2001; Greaves et al., 2017; Lippa, 2008). In het licht van extraversie worden personen die laag scoren eerder als terughoudend, introvert en mensenschuw beschouwd. Daarentegen zijn personen die hoog op scoren erg open en vlot (De Vries et al., 2009) en dit suggereert dat extraverte individuen meer sekspartners hebben (Eysenck, 1976, geciteerd in Schmitt & Shackelford, 2008). Personen die seksueel actief zijn, zijn ook meer geneigd hun schaamhaar te scheren (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019). Uit deze informatie volgt deze hypothese: mensen die hoger scoren op extraversie doen meer aan schaamhaaronderhoud en duiden daar bij vaker de redenen 'ik voel me er beter door', 'het is gemakkelijker bij orale seks' en 'het is gemakkelijker bij vaginale seks' aan.

3.4. Consciëntieusheid

Heterovrouwen vertonen iets hogere scores op consciëntieusheid dan mannen (Costa et al., 2001) en lesbische vrouwen (Greaves et al., 2017). Daarnaast scoren homoseksuele mannen hoger op consciëntieusheid in vergelijking met heteroseksuele mannen (Lippa, 2008). Zowel vrouwen (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011) als homoseksuele mannen (Gaither et al., 2015; Martins et al., 2008b) onderhouden hun schaamhaar in een hogere graad dan heteroseksuele mannen. Zoals eerder vermeld voelen homomannen meer druk om zich te scheren dan heteroseksuele mannen (Martins et al., 2008a). Het willen voldoen aan de

sociale normen en zich te onderhouden kan een teken van consciëntieusheid zijn (Brooks & Reysen, 2022), aangezien mensen die consciëntieus zijn doorgaans gedisciplineerd en gehoorzaam zijn (De Vries et al., 2009). Die discipline zou zich in mannen vertalen in meer schaamhaaronderhoud wat op zijn beurt de perceptie van een gezonder lichaam opwekt (Frank, 2014). Daarnaast is het mogelijk dat deze mensen vaker ‘hygiëne’ als reden aangeven voor schaamhaaronderhoud (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b; Tiggemann & Hodgson, 2008). Mensen die daarentegen lager scoren op consciëntieusheid zijn eerder nonchalant en lui. Uit de bevindingen komt naar voren dat mannen meer dan vrouwen ‘luiheid’ als reden geven om hun schaamhaar niet of nauwelijks te onderhouden (Butler et al., 2015; Li & Braun, 2017). Uit bovenstaande informatie volgt deze hypothese: mensen die hoger scoren op consciëntieusheid doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud en duiden daarbij vaker de redenen ‘omdat het van mij verwacht wordt’ en ‘ik vind het hygiënischer’ aan.

3.5. Openheid voor ervaringen

Mannen scoren het hoogst op het kenmerk openheid voor ervaringen, terwijl heteroseksuele vrouwen het laagst scoren (Greaves et al., 2017). Mensen die hoger scoren op openheid zijn vaker kritisch en minder volgzaam wat ervoor zou kunnen zorgen dat ze minder vatbaar zijn voor externe invloeden. Het feit dat mannen in een lagere graad aan schaamhaaronderhoud doen zou kunnen verklaart worden door de hogere scores op openheid. In verband met seksuele oriëntatie is het lastig om een eenduidige conclusie te formuleren. Uit deze analyse kunnen we voorzichtig volgende hypothese opstellen: mensen die hoog scoren op openheid voor ervaringen doen in een lagere graad aan schaamhaaronderhoud en duiden daarbij minder vaak de reden ‘omdat het van mij verwacht wordt’ aan.

3.6. Onderzoeksvraag en Hypotheses

Vooraleer we dieper ingaan op de onderdelen van het onderzoek, lijkt het opportuun de onderzoeksvraag en de hypothesen op te lijsten. De hypothesen zijn onder meer gebaseerd op het onderzoek dat werd besproken in het vorige hoofdstuk.

- **Onderzoeksvraag:** Bestaat er een verband tussen de Big Five persoonlijkheidskenmerken en schaamhaaronderhoud en de redenen hiervoor?
  - **Hypothese 1:** Hogere scores op neuroticisme hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering.

- Hypothese 1a: Mensen die hoger scoren op neuroticisme duiden vaker 'omdat het van mij verwacht wordt' aan als reden voor schaamhaaronderhoud.
- Hypothese 2: Hogere scores op vriendelijkheid hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering.
  - Hypothese 2a: Mensen die hoger scoren op vriendelijkheid duiden vaker 'omdat mijn partner het aangenamer vindt' aan als reden voor schaamhaaronderhoud.
- Hypothese 3: Hogere scores op extraversie hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering.
  - Hypothese 3a: Mensen die hoger scoren op extraversie duiden vaker 'ik voel me er beter door', 'het is gemakkelijker bij orale seks' en 'het is gemakkelijker bij vaginale seks' aan als redenen voor schaamhaaronderhoud.
- Hypothese 4: Hogere scores op consciëntieusheid hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering.
  - Hypothese 4a: Mensen die hoger scoren op consciëntieusheid duiden vaker 'omdat het van mij verwacht wordt' en 'ik vind het hygiënischer' aan als redenen voor schaamhaaronderhoud.
- Hypothese 5: Hogere scores op openheid voor ervaringen hangen samen met een lagere graad van schaamhaarverwijdering.
  - Hypothese 5a: Mensen die hoog scoren op openheid voor ervaringen duiden minder vaak 'omdat het van mij verwacht wordt' aan als reden voor schaamhaaronderhoud.
- Hypothese 6: Vrouwen doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud dan mannen.
- Hypothese 7: Biseksuele mannen doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud, homoseksuele mannen het laagst.
- Hypothese 8: Lesbische vrouwen doen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud, heteroseksuele vrouwen het laagst.

Hoofdstuk 4: Methodologie

In dit vierde hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek toegelicht. De verschillende aspecten van de onderzoeksmethode, waaronder de selectie van participanten, de meetinstrumenten en de data-analyse komen aan bod om een duidelijk beeld te schetsen van de opzet.

4.1. Onderzoeksmethode

Om een antwoord op de onderzoeksvraag en de hypothesen te vinden werd er voor dit onderzoek geopteerd voor een onlinevragenlijst (zie bijlagen) via het *surveymanagement platform* van Qualtrics. Onlinevragenlijsten hebben verschillende voordelen ten opzichte van een papieren. Ze zijn eenvoudig en kostenefficiënt te verspreiden, flexibel en vergemakkelijken de deelname voor respondenten. De respondenten konden de vragenlijst invullen wanneer het hen uitkwam en op hun eigen tempo (Callegaro et al., 2015, geciteerd in Ball, 2019). Een additioneel voordeel van een onlinevragenlijst, specifiek van belang voor dit onderzoek, is de afwezigheid van een interviewer. Dit draagt bij aan het verminderen van sociaal wenselijke antwoorden (Alessi & Martin, 2010), wat bij een onderwerp als schaamhaar belangrijk is. Bovendien draagt dit bij aan het waarborgen van de privacy van deelnemers.

4.2. Participanten

Voorafgaand aan het onderzoek werden specifieke selectiecriteria opgesteld op basis van de onderzoeksmethode. Personen vanaf 16 jaar konden de vragenlijst invullen. Vanwege statistische beperkingen konden alleen mensen die zich identificeren als man of vrouw deelnemen, zonder beperkingen op basis van seksuele oriëntatie. Participanten werden gerekruteerd door *convenience sampling* en de sneeuwbalmethode. De vragenlijst werd midden augustus verspreid op verschillende sociale media platformen zoals Facebook, Instagram en LinkedIn alsook via e-mail. De enquête was beschikbaar tot 25 september. Daarnaast werden ook scholen, middenveldorganisaties en belangenorganisaties gecontacteerd met het verzoek de vragenlijst te verspreiden. Er werden geen incentives of beloningen aan de participanten toegekend. In totaal namen 906 respondenten deel aan het onderzoek deel. De participanten (zie tabel 1) hadden een gemiddelde leeftijd van 31.36 ($SD = 12.81$) met als mediaan 25 jaar hadden. De jongste persoon die deelnam was 16 en de oudste 81 jaar. In totaal hadden 647 respondenten een vaste partner of partners (71.4%) en 259 niet (28.6%).

4.2.1. Informed consent & ethische goedkeuring

Het onderzoek werd goedgekeurd de Ethische Commissie verbonden aan de Faculteit Geneeskunde van de KU Leuven (zie bijlage D). De data werden anoniem verzameld.

4.3. Meetinstrumenten

4.3.1. Sociodemografische vragenlijst

Bij de sociodemografische vragenlijst (zie bijlage A) konden de participanten vrij hun leeftijd invullen. Bij genderidentiteit waren er zes keuzemogelijkheden: 'agender', 'genderfluïde', 'man', 'non-binair', 'vrouw' en 'het staat niet tussen de suggesties'. Er werd ook gevraagd om de seksuele oriëntatie aan te duiden, waarbij de participanten de keuze hadden uit vijf mogelijkheden 'aseksueel', 'biseksueel', 'heteroseksueel', 'homoseksueel' en 'het staat niet tussen de suggesties'. Verder werd er nog gevraagd of de participant vaste partner(s) heeft, het gender van de personen met wie die voornamelijk seks heeft en de seksfrequentie.

4.3.2. Schaamhaaronderhoud vragenlijst

De gebruikte vragenlijst in dit onderzoek omtrent schaamhaar (zie bijlage B) is gebaseerd op de vragenlijst van Gaither et al. (2017), en er werd ook gebruikt gemaakt van getekende illustraties die zijn ontworpen en getekend door Ella Raiselis. Er waren zeven illustraties voor mannen en vijf voor vrouwen, en participanten werden gevraagd de illustratie aan te duiden die het meest paste bij hun huidige schaamhaarcoupe. Er werd ook gevraagd hoe de participanten hun schaamhaar onderhielden waarbij er drie antwoordmogelijkheden waren: scheren, trimmen en laten staan. Deelnemers die aangaven hun schaamhaar te scheren of te trimmen, werden ook gevraagd hoe vaak ze dit deden, met zes mogelijke antwoorden: 'dagelijks', 'wekelijks', 'maandelijks', 'halfjaarlijks', 'jaarlijks' en 'het staat niet tussen de suggesties'. Tot slot werd gepeild naar de redenen die deelnemers hadden om hun schaamhaar te scheren, te trimmen of te laten staan. Daarbij waren er acht antwoorden mogelijk: 'omdat ik het mooier vind', 'omdat het van mij verwacht wordt', 'omdat mijn partner het aangenamer vindt', 'het is gemakkelijker bij orale seks', 'het is gemakkelijker bij vaginale seks', 'het voelt hygiënischer aan', 'ik voel me er beter door' en 'het staat niet in de suggesties en ik vul zelf aan' waarbij de participanten zelf een antwoord konden typen.

4.3.3. Big-Five persoonlijkheidstest vragenlijst

Om de Big-Five kenmerken te meten werd er in dit onderzoek gebruikt gemaakt van de *Dutch Translation of the Big Five Inventory (BFI)* (zie bijlage C), die getest is in onderzoek van Denissen et al. (2008). Uit hun onderzoek bleek dat dit instrument een goede interne consistentie, factor en externe validiteit heeft. De test bestond uit 44 items waarbij aan de respondenten gevraagd werd in welke mate uitspraken op hen van toepassing waren op een Likertschaal van 1 (helemaal niet akkoord) tot 5 (helemaal akkoord). Voorbeelden van items zijn: 'Ik ben een persoon die emotioneel stabiel is, niet gemakkelijk overstuur raakt' en 'Ik ben een persoon die grondig te werk gaat'. De Cronbach's alpha's voor de verschillende subschalen waren: voor neuroticisme $\alpha = .848$, vriendelijkheid $\alpha = .732$, extraversie $\alpha = .836$, consciëntieusheid $\alpha = .794$ en voor openheid $\alpha = .805$.

4.4. Data Analyse

Voor het uitvoeren van de statistische analyses werd er gebruikgemaakt van het programma '*Statistical Package for the Social Sciences*' (SPSS). Hierbij werden eerst enkele exploratieve tests gedaan om frequenties, gemiddelden en standaarddeviaties te bepalen. Daarnaast werd de betrouwbaarheid van de schalen in de persoonlijkheidstest berekend door de Cronbach's alfa. Er werden ook chi-kwadraatstoetsen uitgevoerd om het verband tussen sociodemografische variabelen en de graad van schaamhaaronderhoud te exploreren. Voor het verband tussen een persoonlijkheidskenmerk en schaamhaaronderhoud werd een One-Way ANOVA uitgevoerd. Om de link tussen de persoonlijkheidskenmerken en de opgegeven redenen voor het onderhoud van schaamhaar werden er multiple lineaire regressie analyses uitgevoerd.

Hoofdstuk 5: Resultaten

Hoofdstuk 5 gaat over de verzamelde gegevens, waarbij we drie grote onderwerpen behandelen. De sectie van de sociodemografische resultaten geeft een overzicht van de kenmerken van de participanten, waaronder gender, seksuele oriëntatie en partnerstatus. Een tweede deel gaat over schaamhaaronderhoud zelf, de redenen ervoor, en het verband ervan met het hebben van een partner, gender en seksuele oriëntatie. Tot slot worden de gevonden resultaten met betrekking tot de associaties tussen persoonlijkheidskenmerken en schaamhaaronderhoud en motivaties ervoor besproken.

5.1. Sociodemografische Karakteristieken en Schaamhaaronderhoud

Tabel 1

Sociodemografische Karakteristieken en Schaamhaaronderhoud

Karakteristiek	Gender					
	Man % (N = 247)			Vrouw % (N = 659)		
	Scheren	Trimmen	Laten	Scheren	Trimmen	Laten
Gender	33.6% (83)	54.7% (135)	11.7% (29)	64.5% (425)	31.0% (204)	4.6% (30)
Partner	35.4% (58)	51.2% (84)	13.4% (22)	63.6% (307)	32.1% (155)	4.3% (21)
Geen partner	30.1% (25)	61.4% (51)	8.4% (7)	67.0% (118)	27.8% (49)	5.1% (9)
Bi	22.7% (5)	63.6% (14)	13.6% (3)	55.7% (44)	38.0% (30)	6.3% (5)
Hetero	37.6% (62)	49.7% (82)	12.7% (21)	66.7% (365)	30.0% (164)	3.3% (18)
Homo	26.3% (15)	64.9% (37)	8.8% (5)	61.9% (13)	23.8% (5)	14.3% (3)
Verwachtingen t.a.v. partner	27.7% (93)	50.2% (124)	12.1% (30)	19.0% (125)	63.4% (418)	17.6% (116)

5.2. Resultaten met betrekking tot Schaamhaaronderhoud

5.2.1. Schaamhaaronderhoud en partner

Naast de sociodemografische kenmerken bekijken we nu de verschillen in onderhoud bij personen die al dan niet een partner hebben. Een chi-kwadraattest toonde aan dat er geen significant verband is tussen het hebben van een vaste partner en schaamhaaronderhoud ($\chi^2 (2) = 0.248$ $p = .883$) (tabel 2).

Tabel 2

Schaamhaaronderhoud en Partnerstatus

Hoe onderhoud u uw schaamhaar	Partnerstatus	
	Ja % (N = 647)	Nee % (N = 259)
Ik scheer	56.4% (365)	55.2% (143)
Ik trim	36.9% (239)	38.6% (100)
Ik laat staan	6.6% (43)	6.2% (16)

Naast de verschillen tussen personen in een relatie of niet, werden ook de verwachtingen die partners hebben tegenover elkaar onderzocht. Uit de resultaten van een chi-kwadraattoets bleek dat er een significant verband bestaat tussen genderidentiteit en de verwachtingen ten opzichte van de partner ($\chi^2 (2) = 34.638$, $p < .001$) (tabel 3). Mannen hebben een significant hogere verwachting dat hun partner geschoren is, en een significant lagere verwachting dat hun partner getrimd is. Vrouwen daarentegen hebben een significant lagere verwachting dat hun partner geschoren is. Voor de verwachtingen over het laten staan van schaamhaar zijn er geen significante verschillen tussen mannen en vrouwen.

Tabel 3

Gender en Partnerverwachtingen

Wat verwacht u van uw partner?	Gender	
	Man % (N = 247)	Vrouw % (N = 659)
Geschoren	37.7% (93)	19.0% (125)
Getrimd	50.2% (124)	63.4% (418)
Laten staan	12.1% (30)	17.6% (116)

Er werd ook een significant verband gevonden tussen partnerverwachtingen en de manier waarop iemand diens schaamhaar onderhoudt ($\chi^2(4) = 189.126, p = <.001$) (tabel 4). Personen die zichzelf scheren, verwachten vaker dat hun partner geschoren is en minder vaak dat hun partner hun schaamhaar laat staan. Daarnaast verwachten personen die zichzelf trimmen vaker dat hun partner getrimd is en minder vaak dat hun partner geschoren of ongetrimd schaamhaar heeft. Ten slotte verwachten personen die hun schaamhaar laten staan dat hun partner ook diens schaamhaar laat staan en minder vaak dat hun partner geschoren of getrimd is.

Tabel 4

Eigen Schaamhaaronderhoud en Partnerverwachtingen

Wat verwacht u van uw partner?	Hoe onderhoud u uw schaamhaar?		
	Ik scheer % (N)	Ik trim % (N)	Ik laat staan % (N)
Geschoren	34.4% (175)	11.2% (38)	8.5% (5)
Getrimd	57.1% (290)	70.2% (238)	23.7% (14)
laten staan	8.5% (43)	18.6% (63)	67.8% (40)

Tabel 5

Schaamhaaronderhoud en Seksfrequentie

Hoe vaak heeft u gemiddeld seks?	Hoe onderhoud u uw schaamhaar?		
	Ik scheer % (N)	Ik trim % (N)	Ik laat staan % (N)
Eén keer per dag	4.1% (21)	2.7% (8)	0.0% (0)
Een paar keer per week	39.6% (201)	33.3% (113)	20.3% (12)
Eén keer per week	18.3% (93)	16.2% (55)	8.5% (5)
Een paar keer per maand	17.1% (87)	17.7% (60)	20.3% (12)
Eén keer per maand	6.3% (32)	8.3% (28)	13.8% (8)
Minder dan één keer per maand	14.6% (74)	22.1% (75)	37.3% (22)

Tot slot bleek uit een chi-kwadraattest dat er een significant verband is tussen de frequentie van seks en schaamhaaronderhoud ($\chi^2(10) = 35.604, p = <.001$) (tabel 5). Personen die hun

schaamhaar laten staan, hebben significant minder het antwoord 'een paar keer per week' aangeduid en significant vaker 'minder dan één keer per maand'. Personen die zichzelf scheren, hebben minder vaak het antwoord 'minder dan één keer per maand' aangeduid. Personen die zichzelf trimmen, vertonen geen significante afwijkingen in hun seksfrequentie. Personen met een hogere seksuele frequentie doen dus in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud.

5.2.2. Schaamhaaronderhoud, gender en seksuele oriëntatie

Naast de frequentie van seks, werd er ook een significante relatie vastgesteld tussen genderidentiteit en schaamhaaronderhoud door middel van een chi-kwadraattest ($\chi^2 (2) = 71.797, p = < .001$). Zoals eerder vermeld in tabel 1 trimmen de meeste mannen zich in dit onderzoek en laat een minderheid hun schaamhaar staan. In vergelijking met mannen scheren vrouwen hun schaamhaar dubbel zoveel, waardoor het de grootste categorie vormt. Ook bij vrouwen vormen diegenen die hun schaamhaar laten staan een minderheid. Concluderend, als antwoord op de hypothese, doen vrouwen in meerdere mate aan schaamhaaronderhoud dan mannen. Bij mannen laat 11.7% hun schaamhaar staan, bij vrouwen is dat slechts 4.6%. De vooropgestelde hypothese 6 wordt dus bevestigd in dit onderzoek.

Na het beschrijven van de resultaten rond genderidentiteit, bespreken we nu de link met seksuele oriëntatie (zie tabel 1). Een chi-kwadraattoets toonde aan dat er een significant verband is tussen seksuele oriëntatie en schaamhaaronderhoud, ($\chi^2 (4) = 19.912, p = < .001$). Als antwoord op de hypothese 7, wijken de resultaten af van de verwachting. We namen aan dat biseksuele mannen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud doen en homoseksuele mannen het laagst, maar ons onderzoek toont het tegenovergestelde aan. In ons onderzoek rapporteerde 13.6% van de biseksuele mannen dat ze hun schaamhaar laten staan, tegenover 12.7% van de heteromannen en 8.8% van de homomannen. Bij vrouwen hadden we vooropgesteld in hypothese 8 dat lesbiennes zich in meerdere mate onderhouden en heterovrouwen het minst, maar uit het onderzoek blijkt wederom het omgekeerde. Bij heterovrouwen liet 3.3% het schaamhaar staan, tegenover 6.3% van de biseksuele vrouwen en 14.3% van de lesbiennes. Die laatste doen dus in de laagste graad aan schaamhaaronderhoud en heteroseksuele vrouwen in de hoogste graad. Er waren verder drie respondenten met een asexuele oriëntatie (0.3%) en twaalf die zich niet identificeerden met bovenstaande categorieën (1.3%). Omdat deze categorieën arm vertegenwoordigd waren, werden deze niet meegenomen voor verdere analyse.

5.2.3. Redenen

Tabel 6

Redenen per Gender en per Schaamhaaronderhoud-categorie

Reden	Hoe onderhoud u uw schaamhaar?					
	Scheren		Trimmen		Laten	
	Man % (N = 83)	Vrouw % (N = 425)	Man % (N = 135)	Vrouw % (N = 204)	Man % (N = 29)	Vrouw % (N = 30)
Ik vind het mooier	78.3%** (65)	71.1%** (302)	74.8%** (101)	52.0%** (106)	27.6%* (8)	13.3%* (4)
Ik voel me er beter door	57.8%** (48)	70.8%** (301)	56.3%** (76)	51.5%** (105)	24.1% (7)	36.7% (11)
Het voelt hygiënischer	80.7%** (67)	79.3%** (337)	73.3%** (99)	64.2%** (131)	6.9% (2)	6.7% (2)
Het wordt verwacht	9.6%* (8)	11.1%* (47)	5.9% (8)	7.4% (15)	-	-
Makkelijker bij orale seks	33.7%* (28)	28.9%* (123)	37.0%** (50)	29.4%** (60)	-	-
Makkelijker bij vaginale seks	7.2%* (6)	12.7%* (54)	8.9% (12)	9.8% (20)	-	-
Mijn partner vindt het aangenamer	31.3%* (26)	25.6%* (109)	17.8%* (24)	13.2%* (27)	10.3% (3)	6.7% (2)

Note. * $p < .05$, ** $p < .001$

Uit de resultaten (tabel 6) bleek dat mannen in alle categorieën vaker de reden 'ik vind het mooier' aanduiden dan vrouwen. Bij mensen die hun schaamhaar scheren, gaven significant meer vrouwen dan mannen aan dat ze zich er beter door voelen wanneer hun schaamhaar geschoren is. Vrouwen die zich scheren, vinden het ook significant gemakkelijker bij vaginale seks. Mannen gaven vaker dan vrouwen de redenen 'het voelt hygiënischer' en 'mijn partner vindt het aangenamer' aan. De redenen 'het wordt van mij verwacht', 'het is gemakkelijker bij orale seks' en 'het is makkelijker bij vaginale seks' werden niet aangegeven door mensen die hun schaamhaar laten staan.

Naast reeds vooropgestelde redenen, hadden de participanten ook de mogelijkheid om zelf motivaties toe te voegen. Bij mannen die zich scheren waren bijvoorbeeld "comfort" en "religieuze redenen" antwoorden die gegeven werden. Bij mannen die zich trimmen kunnen

we grofweg twee categorieën onderscheiden. Ten eerste blijkt seks een belangrijke motivatie, zoals we kunnen afleiden uit volgende citaten: “Ik houd van ball torture en dan is het gewoon handiger om gladde ballen te hebben”, “Anders zorgen sextoys voor teveel irritatie” en “De hele zone wordt gevoeliger voor aanrakingen naar mijn gevoel”. Ten tweede geven mannen aan dat wanneer ze zich trimmen, ze de perceptie hebben dat hun penis groter lijkt. Bij mannen die hun schaamhaar laten staan lijkt onverschilligheid een reden te zijn, zoals blijkt uit volgende citaten: “Te veel werk om ’t bij te houden” en “lui”. Anderen zeggen dat het geen actieve beslissing is. Ze voelen er geen reden of verlangen toe, zoals blijkt uit volgende antwoorden: “what’s the point” en “Waarom zou ik het NIET laten staan”. Tot slot vinden sommigen het natuurlijker.

Eigen motivaties bij vrouwen om zich te scheren kunnen we indelen in drie groepen. Ten eerste halen vrouwen aan dat indien ze het niet scheren het jeukt en/of irritatie veroorzaakt. Ten tweede hebben ze het gevoel dat het van hen verwacht wordt, zeker wanneer ze in publieke ruimtes komen zoals het zwembad en het strand: “Ik scheer dit vrijwel enkel voor sociale gelegenheden: pool party, op reis, naar de zee, ... Locaties waar buitenstaanders mij in bikini zullen zien”. Tot slot geven vrouwen aan dat ze het handiger en hygiënischer vinden tijdens menstruatie. Bij vrouwen die hun schaamhaar trimmen worden voornamelijk dezelfde motivaties aangehaald, maar hier geven enkele participanten ook seks als een reden. Dat blijkt uit volgende citaten: “Het is een manier om contact te maken met m’n vulva” en “Het is heerlijk tijdens vingeren, sex, orale sex ontvangen”. Er werden nogmaals verwachtingen van anderen aangehaald: “Momenteel onderzoek ik bij mezelf of ik het echt mooier vind of dat ik toch de maatschappelijke verwachting nastreef”. Ten slotte, net zoals bij mannen, lijkt onverschilligheid een reden bij vrouwen die hun schaamhaar laten staan: “het is gemakkelijker”, “tijd die ik liever aan kwaliteit besteed”. Daarnaast geven verschillende vrouwen aan het natuurlijker en normaler te vinden, alsook speelt het “voorkomen van huidirritatie” een rol.

5.3. Resultaten met betrekking tot Persoonlijkheid

5.3.1. Persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud

Er werd een One-way ANOVA uitgevoerd om het verband tussen persoonlijkheidskenmerken en schaamhaaronderhoud te testen. Daaruit bleek dat er geen significant effect van consciëntieusheid ($F(2, 903) = .691, p = .501$) en vriendelijkheid ($F(2, 903) = .717, p = .488$) was. We zagen wel een significant effect van neuroticisme op schaamhaaronderhoud met $F(2, 903) = 6.689, p = .001$. Omdat dit een statistisch significant resultaat was, werd er een post-

hoc test berekend, namelijk de Tukey post-hoc test. Daaruit bleek dat personen die hun schaamhaar scheren ($M = 3.14$; $SD = .71$) gemiddeld hoger scoren op neuroticisme dan personen die hun schaamhaar trimmen ($M = 2.98$; $SD = .71$) en personen die hun schaamhaar laten staan ($M = 2.89$; $SD = .83$). Zoals voorspeld in hypothese 1 zorgt een hogere score op neuroticisme ervoor dat mensen in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud doen.

Naast neuroticisme vonden we ook een significante samenhang tussen extraversie en schaamhaaronderhoud ($F(2, 903) = 3.129$, $p = .044$). Wederom werd er een Tukey post-hoc test uitgevoerd, waaruit bleek dat personen die hun schaamhaar scheren ($M = 3.58$; $SD = .65$) hoger scoren op extraversie dan mensen die hun schaamhaar trimmen ($M = 3.52$; $SD = .65$) of laten staan ($M = 3.37$; $SD = .67$). Ook hier doen mensen die hoger scoren op extraversie in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud, zoals voorspeld in hypothese 3.

Tot slot zagen we een significant verband tussen schaamhaaronderhoud en openheid voor ervaringen ($F(2, 903) = 18.463$, $p < .001$). Uit de Tukey post-hoc test bleek dat mensen die hun schaamhaar laten staan ($M = 3.70$; $SD = .62$) gemiddeld hoger scoren op openheid dan personen die hun schaamhaar trimmen ($M = 3.63$; $SD = .61$) of scheren ($M = 3.39$; $SD = .61$). Mensen die hoger scoren op openheid voor ervaringen doen in een lagere graad aan schaamhaaronderhoud, zoals voorspeld in hypothese 5.

5.3.2. Persoonlijkheid en redenen voor schaamhaaronderhoud

Er werden multiple logistische regressiemodellen getoetst om te onderzoeken of de Big Five persoonlijkheidskenmerken de motivatie voor het onderhouden van schaamhaar kunnen voorspellen.

5.3.2.1. Participanten die zich scheren

We zagen dat de persoonlijkheidskenmerken neuroticisme, extraversie en consciëntieusheid de kans op het aanduiden van bepaalde redenen significant verhoogden. Voor het persoonlijkheidskenmerk openheid zagen we het tegenovergestelde: een hogere score op openheid verminderde de kans bij mensen die zich scheren op het aanduiden van deze redenen. Specifiek zagen we dat het regressiemodel voor de reden 'omdat ik het mooier vind' statistisch significant was ($\chi^2(5) = 51.903$, $p < .001$; Nagelkerke $R^2 = 0.75$). Neuroticisme ($\beta = .319$, $OR = 1.376$, $95\% CI = 1.117-1.696$, $p = .003$), extraversie, ($\beta = .523$, $OR = 1.687$, $95\% CI = 1.336-2.131$, $p < .001$) en openheid ($\beta = -.689$, $OR = .489$, $95\% CI = .394-.629$, $p < .001$) bleken statistisch significant te zijn in het voorspellen van het rapporteren van deze reden. Een hogere score op neuroticisme verhoogde de kans op het aanduiden van deze reden met 37.6%

en extraversie verhoogde de kans met 68.7% verhoogde. Een hogere score op openheid verminderde de kans met 55.1%.

Tabel 7

Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkheidskenmerk (scheren)

Reden	Persoonlijkheidskenmerk				
	Neuroticisme	Extraversie	Openheid	Consciëntieusheid	Vriendelijkheid
Ik vind het mooier	+37.6%	+68.7%	-55.1%	NS	NS
Ik voel me er beter door	+53.6%	+58.9%	-53.1%	NS	NS
Ik vind het hygiënischer	+58.2%	+45.8%	-51.1%	+30.9%	NS
Het wordt verwacht	+79.0%	NS	NS	NS	NS
Makkelijker bij orale seks	NS	NS	NS	NS	NS
Makkelijker bij vaginale seks	NS	NS	NS	NS	NS
Mijn partner vindt het aangenamer	+61.7%	NS	-43.7%	NS	NS

Note. De kans (%) dat een reden werd aangeduid verhoogt (+) of verlaagt (-) met een hogere score op dat kenmerk, NS = niet significant

Het model bij de reden 'het voelt hygiënischer aan' was eveneens significant ($\chi^2(5) = 63.606$, $p < .001$; Nagelkerke $R^2 = .091$). Vier persoonlijkheidskenmerken bleken hierbij significant, met als eerste neuroticisme ($\beta = .459$, OR = 1.582, 95% CI = 1.283-1.950, $p < .001$). De kans op het aanduiden steeg met 58.2% bij een hogere score op dat persoonlijkheidskenmerk. Hetzelfde gold voor extraversie ($\beta = .377$, OR = 1.458, 95% CI = 1.160-1.833, $p = .001$) waarbij een hogere score de kans op het aanduiden verhoogde met 45.8%. Een hogere score op consciëntieusheid ($\beta = .270$, OR = 1.309, 95% CI = 1.033-1.659, $p = .026$) zorgde voor een

toename op het aanduiden met 30.9%. Ten slotte zorgde een hogere score op openheid ($\beta = -.715$, OR = .489, 95% CI = .388-.617, $p = < .001$) voor een afname van de kans met 51.1%.

5.3.2.2. *Participanten die zich trimmen*

Tabel 8

Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkheidskenmerk (trimmen)

Reden	Persoonlijkheidskenmerk				
	Neuroticisme	Extraversie	Openheid	Consciëntieus- heid	Vriendelijk- heid
Ik vind het mooier	-31.4%	NS	+66.7%	NS	NS
Ik voel me er beter door	-28.6%	-30.8%	+62.8%	NS	NS
Ik vind het hygiënischer	-24.1%	-23.2%	+32.2%	NS	NS
Het wordt verwacht	NS	NS	NS	NS	NS
Makkelijker bij orale seks	NS	-34.2%	+159.1%	NS	NS
Makkelijker bij vaginale seks	NS	NS	NS	NS	NS
Mijn partner vindt het aangenamer	-38.1%	NS	+80.5%	-49.4%	NS

Note. De kans (%) dat een reden werd aangeduid verhoogt (+) of verlaagt (-) met een hogere score op dat kenmerk, NS = niet significant

Bij participanten die zich trimmen (tabel 8) zagen we dat hogere scores op neuroticisme, extraversie en consciëntieusheid de kans op het aanduiden van alle redenen verminderden, terwijl een hogere score op openheid de kans juist verhoogde. Het model voor de reden 'omdat mijn partner het aangenamer vindt' was significant ($\chi^2(5) = 19.088$, $p = .002$; Nagelkerke $R^2 = .059$). Neuroticisme ($\beta = -.480$, OR = .619, 95% CI = .401-.953, $p = .030$) zorgde voor een

daling van 38.1% in de kans op het aanduiden van deze reden. Voor consciëntieusheid ($\beta = -.682$, OR = .506, 95% CI = .313-.819, $p = .006$) zorgde een hogere score voor een daling van de kans op het aanduiden met 49.4%. Daarentegen verhoogde een hogere score op openheid ($\beta = .590$, OR = 1.805, 95% CI = 1.113-2.927, $p = .017$) de kans met 80.5%. Eveneens was voor de reden 'het is gemakkelijker bij orale seks' het model significant ($\chi^2 (5) = 19.088$, $p = .002$; Nagelkerke $R^2 = .077$), en dat specifiek voor extraversie ($\beta = -.418$, OR = .658, 95% CI = .471-.919, $p = .014$) en openheid ($\beta = .952$, OR = 2.591, 95% CI = 1.820-3.689, $p = < .001$). Een hogere score op extraversie verminderde de kans op het aanduiden van deze reden met 34.2%, terwijl een hogere score op openheid de kans met 159.1% verhoogde.

5.3.2.3. *Participanten die hun schaamhaar laten staan*

Het enige regressiemodel dat significant was bij mensen die hun schaamhaar laten staan (tabel 9) was bij de reden 'omdat ik het mooier vind' ($\chi^2 (5) = 25.364$, $p = < .001$; Nagelkerke $R^2 = .210$). Een hoge score op neuroticisme ($\beta = -1.502$, OR = .233, 95% CI = .084-.589, $p = .002$) zorgde voor een afname van de kans dat een participant die reden ging aanduiden met 77.7%, terwijl een hoge score op openheid ($\beta = 1.831$, OR = 6.242, 95% CI = 2.025-19.242, $p = .001$) zorgt voor een toename met 524.2%.

Tabel 9

Kans op het Aanduiden van een Reden per Persoonlijkheidskenmerk (laten staan)

Reden	Persoonlijkheidskenmerk				
	Neuroticisme	Extraversie	Openheid	Consciëntieusheid	Vriendelijkheid
Ik vind het mooier	-77.7%	NS	+524.2%	NS	NS
Ik voel me er beter door	NS	NS	NS	NS	NS
Ik vind het hygiënischer	NS	NS	NS	NS	NS
Het wordt verwacht	-	-	-	-	-
Makkelijker bij orale seks	-	-	-	-	-

Reden	Neuroticisme	Extraversie	Openheid	Consciëntieus- heid	Vriendelijk- heid
Makkelijker bij vaginale seks	-	-	-	-	-
Mijn partner vindt het aangenamer	NS	NS	NS	NS	NS

Note. De kans (%) dat een reden werd aangeduid verhoogt (+) of verlaagt (-) met een hogere score op dat kenmerk, NS = niet significant

Ter afsluiting geven we nog een overzicht van alle hypothesen.

- Hypothese 1: Hogere scores op neuroticisme hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering. → bevestigd
  - Hypothese 1a: Mensen die hoger scoren op neuroticisme duiden vaker ‘omdat het van mij verwacht wordt’ aan als reden voor schaamhaaronderhoud. → bevestigd
- Hypothese 2: Hogere scores op vriendelijkheid hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering. → niet bevestigd
  - Hypothese 2a: Mensen die hoger scoren op vriendelijkheid duiden vaker ‘omdat mijn partner het aangenamer vindt’ aan als reden voor schaamhaaronderhoud. → niet bevestigd
- Hypothese 3: Hogere scores op extraversie hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering. → bevestigd
  - Hypothese 3a: Mensen die hoger scoren op extraversie duiden vaker ‘ik voel me er beter door’, ‘het is gemakkelijker bij orale seks’ en ‘het is gemakkelijker bij vaginale seks’ aan als redenen voor schaamhaaronderhoud. → gedeeltelijk bevestigd
- Hypothese 4: Hogere scores op consciëntieusheid hangen samen met een hogere graad van schaamhaarverwijdering. → niet bevestigd
  - Hypothese 4a: Mensen die hoger scoren op consciëntieusheid duiden vaker ‘omdat het van mij verwacht wordt’ en ‘ik vind het hygiënischer’ aan als redenen voor schaamhaaronderhoud. → gedeeltelijk bevestigd
- Hypothese 5: Hogere scores op openheid voor ervaringen hangen samen met een lagere graad van schaamhaarverwijdering. → bevestigd

- Hypothese 5a: Mensen die hoog scoren op openheid voor ervaringen duiden minder vaak 'omdat het van mij verwacht wordt' aan als reden voor schaamhaaronderhoud. → bevestigd
- Hypothese 6: Vrouwen doen meer aan schaamhaaronderhoud dan mannen. → bevestigd
- Hypothese 7: Biseksuele mannen doen het vaakst aan schaamhaaronderhoud, homoseksuele mannen het minst. → niet bevestigd
- Hypothese 8: Lesbische vrouwen doen het vaakst aan schaamhaaronderhoud, heteroseksuele vrouwen het minst. → niet bevestigd

Hoofdstuk 6: Discussie

Het doel van deze studie was het onderzoeken van een verband tussen persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud. Na de bespreking van de resultaten uit hoofdstuk 5, hebben we het over de sterktes en beperkingen van dit onderzoek. We eindigen dit hoofdstuk met enerzijds de implicaties en aanbevelingen voor verder onderzoek en anderzijds een omvattende conclusie.

6.1. Bespreking van de Resultaten

6.1.1. Schaamhaaronderhoud: gender en seksuele oriëntatie

Het onderhoud van schaamhaar wordt beïnvloed door verschillende factoren, waaronder gender en seksuele oriëntatie. Uit dit onderzoek bleek dat tweemaal zoveel mannen als vrouwen hun schaamhaar onaangeroerd lieten, terwijl vrouwen vaker geneigd waren te scheren. Deze bevindingen komen overeen met eerdere studies (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011) en ondersteunden de *theory of opposites*, die stelt dat het haarpatroon van het ene gender omgekeerd wordt verwacht dan bij het andere (Synnott, 1987). Dit suggereert dat er nog steeds verschillende normen gelden voor mannen en vrouwen (Fahs, 2013), mogelijk beïnvloed door beelden op sociale media, reclame en porno. Onderzoek heeft aangetoond dat porno invloed heeft op zowel mannen (Woods, 2009, zoals aangehaald in Frank, 2014) als vrouwen (Ramsey et al., 2009) en hun houding ten opzichte van schaamhaaronderhoud. In dit onderzoek bleek seksualiteit een motivatie voor het bijhouden van schaamhaar, wat overeenkomt met eerder onderzoek (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Gaither et al., 2015, 2017). Voor mannen speelt de sociale norm, met name de goedkeuring van anderen, een steeds belangrijkere rol (Obst et al., 2023). Veranderende culturele normen leggen mogelijk een grotere nadruk op verzorging en uiterlijk, wat mannen aanmoedigt meer aandacht te besteden aan het bijhouden van schaamhaar.

Daarnaast droeg menstruatie bij aan het vaker scheren en trimmen van schaamhaar bij vrouwen, die het hygiënischer vonden om dit te doen tijdens hun menstruatie. Interessant genoeg werd de reden 'het voelt hygiënischer aan' vaker door mannen aangehaald, wat te maken kan hebben met veranderende culturele verwachtingen en sekserollen, waarbij ook van mannen verantwoordelijkheid wordt verwacht. Bovendien kan de perceptie van een gezonder lichaam (Frank, 2014) deze toename verklaren, wat suggereert dat veronderstelde

hygiënische redenen een belangrijke rol spelen bij zowel mannen als vrouwen bij het bepalen van hun voorkeuren voor schaamhaaronderhoud.

Ten derde werd een significant verschil tussen de genders gevonden met betrekking tot de reden 'omdat mijn partner het aangener vind'. Deze reden werd vaker genoemd door mannen dan door vrouwen, wat in strijd lijkt te zijn met bevindingen uit eerder onderzoek (Braun et al., 2013; Enzlin et al., 2019). Desalniettemin suggereren eerdere studies, evenals dit onderzoek, dat de genderverschillen minder uitgesproken worden (Anderson, 2008; Bromberger, 2008; Fahs, 2013; Martins et al., 2008b), en dat steeds meer mannen zich bezighouden met *manscaping* (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Frank, 2014; Martins et al., 2008b; Obst et al., 2023). Dit illustreert de complexiteit van gendergerelateerde attitudes ten opzichte van schaamhaaronderhoud aan en suggereert dat traditionele normen geleidelijk veranderen. Een mogelijke verklaring voor het toenemende scheergedrag bij heteromannen ligt in de opkomst van geschoren pornoacteurs en de zichtbaarheid van geschoren mannenlichamen in de homogemeenschap, waardoor het onderhouden van schaamhaar steeds gebruikelijker werd bij heteromannen (Woods, 2009, zoals aangehaald in Frank, 2014). Daarnaast kan het streven naar heteromasculiniteit een rol spelen, waarbij een geschoren lichaam als aantrekkelijker wordt gezien voor vrouwen (Frank, 2014).

6.1.2. Schaamhaaronderhoud: partner en seksueel gedrag

Er zijn duidelijke verschillen tussen mannen en vrouwen in wat ze verwachten van hun partners met betrekking tot schaamhaaronderhoud. Mannen hebben vaker een voorkeur voor geschoren schaamhaar, terwijl vrouwen vaker getrimd haar verkiezen. De voorkeuren kunnen worden beïnvloed door maatschappelijke schoonheidsnormen en mediarepresentaties, die verschillende verwachtingen creëren voor mannen en vrouwen. Porno (Ramsey et al., 2009; Woods, 2009, zoals aangehaald in Frank, 2014) en andere media kunnen bijdragen aan de verwachting bij mannen dat vrouwen geheel geschoren moeten zijn.

Er werd ook een verband gevonden tussen de verwachtingen ten opzichte van een partner en het eigen schaamhaaronderhoud. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat individuen bepaalde normen hebben en deze ook verwachten van hun partner. Een alternatieve verklaring is dat partners in een (seksuele) relatie elkaar beïnvloeden, waardoor ze een vergelijkbaar patroon van schaamhaaronderhoud ontwikkelen. Dit wordt ondersteund door onderzoek dat aantoont dat partners in relaties vaak gelijkenissen vertonen in persoonlijkheidskenmerken zoals vriendelijkheid, consciëntieusheid en openheid voor ervaringen (Rammstedt & Schupp, 2008). In deze studie bleek dat openheid samenhangt met schaamhaaronderhoud, wat suggereert

dat partners met vergelijkbare scores op openheid op een vergelijkbare manier van schaamhaaronderhoud kunnen hebben. Uit dit onderzoek bleek dat mensen het vaakst hetzelfde schaamhaarpatroon verwachten bij hun partner, als bij zichzelf. Personen die bijvoorbeeld hun eigen schaamhaar scheren, verwachten vaak dat hun partner hetzelfde doet. Dit kan te maken hebben met gedeelde esthetische voorkeuren en hygiënische standaarden binnen de relatie. Mensen die hun schaamhaar onaangeroerd laten, hebben de neiging om hetzelfde van hun partner te verwachten. Dit kan wijzen op een voorkeur voor een natuurlijke uitstraling en wederzijdse acceptatie van natuurlijke lichaamshaar.

Tot slot bleek uit de resultaten dat mensen die frequenter seks hebben, zich meer scheren, terwijl mensen die minder seks hebben hun schaamhaar vaker laten staan. Een mogelijke verklaring is dat mensen zich seksueel aantrekkelijker voelen wanneer ze zich hebben geschoren (Braun et al., 2013; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Frank, 2014; Tiggemann & Hodgson, 2008) en dat deze seksuele aantrekkelijkheid samenhangt met seksueel gedrag. Bovendien bleek uit de studie dat geschoren of getrimd schaamhaar als comfortabeler wordt ervaren bij vaginale en orale seks. Voor mensen die vaker (vaginale of orale) seks hebben, is dat mogelijk een extra reden om hun schaamhaar te scheren. Een andere mogelijkheid is dat mensen die vaak seks hebben mogelijk meer belang hechten aan hun seksueel zelfbeeld en zich daarom vaker scheren. Voor mannen kan dit worden verklaard door de perceptie dat vrouwen de voorkeur geven aan onderhouden schaamhaar (Frank, 2014), evenals de associatie met een grotere penis (Braun et al., 2013; Gaither et al., 2017; Martins et al., 2008b).

6.1.3. Redenen

Naast persoonskenmerken zoals gender en seksuele oriëntatie en de invloed van een partner, is het relevant om de motivaties voor schaamhaaronderhoud te bekijken. Seks blijkt een stimulans te zijn voor schaamhaaronderhoud en dat blijkt uit dit en ouder onderzoek (Butler et al., 2015; Enzlin et al., 2019; Fahs, 2013; Gaither et al., 2015, 2017). Vrouwen geven over het algemeen vaker aan dat het van hen verwacht wordt (Braun et al., 2013; Enzlin et al., 2019; Martins et al., 2008b; Tiggemann & Kenyon, 1998). Opvallend is dat geen enkele lesbienne deze reden aangaf, wat mogelijk te maken heeft met hun verminderde blootstelling aan mannelijke verwachtingen. Mannen die hun schaamhaar laten staan duiden vaker dan vrouwen de reden 'omdat ik het mooier vind' aan. Een mogelijke verklaring is de hogere score van mannen op openheid, waardoor ze minder vatbaar zijn voor externe invloeden. Verder zou de zwaardere druk op vrouwen (Fahs, 2012) kunnen verklaren waarom zij vaker de reden 'ik voel me er beter door' aanduiden wanneer ze zich scheren.

6.1.4. Schaamhaaronderhoud en persoonlijkheid

Na analyse bleken neuroticisme, extraversie en openheid voor ervaringen geassocieerd te zijn met schaamhaaronderhoud, terwijl consciëntieusheid en vriendelijkheid geen significant effect vertoonden. De hypothese over neuroticisme werd ondersteund door onderzoek waaruit bleek dat vrouwen hoger scoorden op neuroticisme dan mannen (Greaves et al., 2017) en in een hogere graad hun schaamhaar onderhouden (Butler et al., 2015; Fahs, 2013; Smolak & Murnen, 2011). Personen met hogere scores op neuroticisme verwijderden in een hogere graad hun schaamhaar en gaven vaker aan dit te doen omdat het van hen verwacht werd. Dit kan worden verklaard door de grotere gevoeligheid voor externe oordelen en kritiek bij mensen met een hogere mate van neuroticisme. Zij voelen mogelijk meer sociale druk om aan bepaalde schoonheidsnormen te voldoen en zijn daardoor geneigd hun schaamhaar vaker te verwijderen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het hogere percentage vrouwen dat aangeeft hun schaamhaar te onderhouden omdat het van hen verwacht wordt. Personen met hogere scores op neuroticisme waren ook vaker geneigd hun schaamhaar te scheren om esthetische redenen, zoals het mooier vinden, zich er beter door voelen, hygiënischer vinden en omdat hun partner het aangener vind. Dit kan worden toegeschreven aan een grotere gevoeligheid voor oordelen uit de omgeving en daarmee samenhangende onzekerheid (De Vries et al., 2009).

Onze hypothese voor extraversie was dat mensen met hoge scores in een hogere graad aan schaamhaaronderhoud zouden doen. Extraverte personen zijn sociaal georiënteerd, meer gericht op sociale interacties en zijn spontaner (De Vries et al., 2009; Greaves et al., 2017). Hierdoor kan het zijn dat ze zich meer zorgen maken om sociale normen en zich daaraan willen conformeren. Hogere scores op extraversie correleerden met een significante toename van de kans op het aanduiden van redenen 'ik vind het mooier', 'ik voel me er beter door', en 'ik vind het hygiënischer'. Dit kan worden geïnterpreteerd als: dat extraverte individuen meer belang hechten aan uiterlijke verschijning, zelfpresentatie en hygiëne. Extraverte personen hebben ook meer seks, wat blijkt uit onderzoek van Eysenck (1976) (zoals aangehaald in Schmitt & Shackelford, 2008). Dit zou ook kunnen verklaren waarom ze vaker aan schaamhaaronderhoud doen.

Onze hypothese was dat hogere scores op openheid zouden leiden tot een lagere graad van schaamhaaronderhoud. Mannen scoren hoger op dit kenmerk dan vrouwen (Greaves et al., 2017) en doen gemiddeld minder aan schaamhaaronderhoud. Uit dit onderzoek blijkt dat personen met hogere scores op openheid minder vaak hun schaamhaar verwijderden en minder vaak aangeven dit te doen omdat het van hen verwacht werd. Mensen die hoog scoren op openheid zijn doorgaans minder conformistisch, minder preuts en hechten meer waarde

aan persoonlijke expressie en diversiteit in ervaringen (De Vries et al., 2009). Dit verklaart waarom ze minder geneigd zijn om zich aan te passen aan maatschappelijke normen omtrent schaamhaarverwijdering. Die hypothese gaat terug naar wat eerder beschreven werd bij schaamhaar als identiteitskenmerk en hoe het een protest tegen de heersende normen kan zijn (Jolly & Erchak, 2004; Synnott, 1987). Voor hypothese 5a werd er geen bevestiging gevonden, namelijk dat mensen met een hoge score op openheid minder frequent de reden 'omdat het van mij verwacht wordt' aangeven. Er werd wel gevonden dat mensen die zich scheren met hogere scores op openheid minder de reden 'omdat mijn partner het aangenamer vindt' aanduiden. Deze motivaties hebben beide betrekking op externe verwachtingen en liggen dus wel in lijn met elkaar. Het is ook mogelijk dat mensen die hoger scoren op openheid selectiever zijn in hun keuze van partners en meer neigen naar partners die ook hoog scoren op openheid, zoals blijkt uit onderzoek van Rammstedt en Schupp (2008). Als gevolg hiervan kunnen deze relaties meer gericht zijn op het bevorderen van wederzijds begrip en respect voor elkaars persoonlijke voorkeuren.

Consciëntieusheid en vriendelijkheid hebben geen invloed op het onderhouden van schaamhaar. Enerzijds was bij consciëntieusheid de hypothese dat mensen die hier hoger op scoren meer rekening houden met sociale normen en hygiëne. Bij hypothese 4a, voor consciëntieusheid, bleek de voorspelling voor de reden 'omdat het van mij verwacht wordt' niet te kloppen. Een hogere score op dit persoonlijkheidskenmerk zorgde niet voor het vaker rapporteren van die reden. Mogelijk worden mensen die hoog scoren op consciëntieusheid minder beïnvloed door sociale verwachtingen en focussen ze meer op hygiëne dat minder zichtbaar is voor anderen. Een hogere score voorspelde echter wel het frequenter aanduiden van 'omdat ik het hygiënischer vind' en ligt daarmee wel in lijn met hypothese 4a. Hypothese 2 en 2a werden niet bevestigd. Dit resultaat suggereert dat vriendelijkheid, in tegenstelling tot wat werd verwacht, geen significante invloed heeft op het onderhoud van schaamhaar. Hoewel vriendelijkheid over het algemeen wordt geassocieerd met meegaandheid en het vermogen om rekening te houden met de behoeften van anderen, lijkt de verwachting van de partner geen doorslaggevende factor te zijn. Dit impliceert dat andere factoren, zoals persoonlijke voorkeur of hygiëne, zwaarder doorwegen bij hun beslissingen.

6.2. Beperkingen en Sterktes van het Onderzoek

Elk onderzoek heeft limitaties en dat is bij dit onderzoek niet anders. Het is belangrijk te vermelden dat het hier gaat om een *convenience sample* en er steeds een bias kan zijn in de resultaten. Verder is een eerste beperking gerelateerd aan de gender-samenstelling van onze

steekproef: 72.7% van de respondenten is vrouw, 27.3% man en personen die zich niet als man of vrouw identificeerden werden op voorhand uitgesloten. Deze keuze werd gemaakt omwille van de statistische betrouwbaarheid. Daarnaast is de groep van niet-heteroseksuele participanten relatief klein, zeker wanneer we die nog eens opsplitsen in mannen en vrouwen. Hierdoor zijn sommige resultaten mogelijk niet generaliseerbaar. Verder kan het zijn dat de resultaten voor een deel beïnvloed worden door een variabele die niet gemeten werd in dit onderzoek zoals opleidingsniveau of relatieduur. Tot slot, een beperking omtrent de gebruikte persoonlijkheidsvragenlijst is dat het gevalideerd is in het Nederlands en dus mogelijks voor verwarring kan zorgen bij participanten uit Vlaanderen.

Naast de beperkingen heeft dit onderzoek ook enkele sterktes. Er werden inspanningen gedaan om de validiteit en betrouwbaarheid te verzekeren. Zo werd gebruik gemaakt van wetenschappelijk gevalideerde meetinstrumenten, gebaseerd op voorgaand onderzoek. De gebruikte vragenlijst bevat korte en relevante vragen met als doel het best mogelijke evenwicht te vinden tussen rijke data en een aanvaardbare tijdsduur. Er werd bij enkele vragen ook de mogelijkheid gegeven om eigen antwoorden in te vullen, waardoor er nieuwe inzichten kwamen die voorheen nog onbekend waren. Daarnaast werd er ingezet op het bereiken van zo veel mogelijk participanten via verschillende kanalen om een verscheidenheid aan profielen te kunnen includeren in het belang van de betrouwbaarheid. Tot slot is deze studie ook relatief uniek aangezien soortgelijk onderzoek, voor zover we weten, nog niet is uitgevoerd. De invloed van persoonlijkheid op schaamhaaronderhoud en de redenen ervan werd onderzocht. Op die manier kregen we een beter begrip van de interne, psychologische factoren die een rol spelen bij de keuze voor scheren, trimmen of laten staan van schaamhaar.

6.3. Implicaties en Aanbevelingen voor Toekomstig Onderzoek

De onderzoeksresultaten dragen bij tot een beter begrip van schaamhaaronderhoud in Vlaanderen. De uitkomsten kunnen gebruikt worden bij de preventie van soa's en de verhoogde vatbaarheid door het scheren van schaamhaar. Men kan door middel van de sociodemografische en persoonlijkheidsresultaten gericht risicogroepen identificeren. Zo zijn mensen die hoger scoren op extraversie een risicogroep vormen omwille van seksfrequentie en de verhoogde kans op het scheren van schaamhaar. Lichaams- en schaamhaar zijn ook van belang bij personen met genderincongruentie omdat schaamhaar een identiteitskenmerk kan zijn. Voor mensen met genderincongruentie kan het begrijpen van persoonlijkheidskenmerken en hoe deze hun gedrag beïnvloeden met betrekking tot schaamhaaronderhoud, helpen bij het verkennen van hun eigen identiteit. Het kan hen helpen

bij het begrijpen van hun eigen behoeften en voorkeuren met betrekking tot schaamhaaronderhoud. De resultaten zijn ook relevant voor seksuele voorlichting, waarbij ze kunnen worden gebruikt om problemen met het zelfbeeld aan te pakken en de gevolgen van scheren uit te leggen. Bovendien zijn ze zinvol bij het bespreken van schaamhaar met jongeren of volwassenen die worstelen met lichaamsbeeld of sociale normen. Ook kan men de verschillende mogelijke redenen voor schaamhaaronderhoud aanhalen bij wijze van verdere inlichting. Tot slot kan het ook de communicatie in relaties verbeteren door de link tussen het onderhoud van schaamhaar en persoonlijkheid te begrijpen.

Toekomstig onderzoek kan zich richten op diverse aspecten om dieper inzicht te krijgen in de relatie tussen persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud. Ten eerste is het van belang om meer aandacht te besteden aan een evenwichtiger vertegenwoordiging van gender en seksuele oriëntatie. Hierbij kan men, naast genderidentiteit, het geslacht bevragen om te bekijken of er hiertussen een discrepantie bestaat. Een tweede mogelijkheid is om de persoonlijkheidskenmerken die een verband vertoonden met schaamhaaronderhoud, met name neuroticisme, openheid en extraversie, verder bestuderen. Daarnaast kan men nagaan waarom de andere kenmerken consciëntieusheid en vriendelijkheid geen verband vertoonden. Via kwalitatief onderzoek kunnen we de motivaties en heersende normen achter schaamhaaronderhoud beter te begrijpen. Men kan ook opteren voor een experiment zoals dat van Fahs (2012). Men kan bijvoorbeeld aan mannen en vrouwen, maar ook bij diverse seksuele oriëntaties, vragen om zich op een niet-conventionele manier te onderhouden. Hierna kan de invloed op het zelfbeeld en reacties uit de omgeving bevestigd worden en nagaan of gedrag veranderd is. Een longitudinale studie kan relaties tussen sociodemografische kenmerken, persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud in de loop van de tijd bestuderen. Dit zou helpen om veranderingen en evoluties in kaart te brengen. Tot slot kan een replicatie en een crosscultureel onderzoek ons toelaten culturele verschillen in normen met betrekking tot schaamhaar beter te begrijpen. Er zijn dus diverse mogelijkheden voor vervolgonderzoek, waarbij gebruik kan worden gemaakt van de resultaten uit deze studie.

6.4. Conclusie

In deze studie onderzochten we of er een verband bestaat tussen schaamhaaronderhoud en persoonlijkheidskenmerken. We zijn tot de conclusie gekomen dat neuroticisme, extraversie en openheid voor ervaringen een significante link hebben met de frequentie en graad van schaamhaaronderhoud, terwijl vriendelijkheid en consciëntieusheid geen significant verband vertonen. Daarnaast hadden deze drie kenmerken, samen met consciëntieusheid, een link

met de frequentie waarmee mensen bepaalde motivaties aanduiden voor schaamhaaronderhoud. We kunnen dus stellen dat er weldegelijk een verband bestaat tussen persoonlijkheid en schaamhaaronderhoud. De belangrijkste implicatie van dit onderzoek is dat het een dieper inzicht biedt in hoe persoonlijkheidskenmerken het gedrag rond schaamhaaronderhoud beïnvloeden. Zo kunnen seksuele voorlichters en hulpverleners beter anticiperen op individuele cognities omtrent dit onderwerp, en bijvoorbeeld specifiek ingaan op de behoeften van personen met genderincongruentie. De resultaten wijzen op het belang van het begrijpen van persoonlijkheidskenmerken bij het bespreken van schaamhaaronderhoud, niet alleen voor seksuele voorlichters en hulpverleners, maar ook voor individuen zelf. Op die manier kunnen ze hun eigen keuzes en redenen beter begrijpen in een socioculturele en veranderende samenleving. Uiteindelijk onthult deze studie dat de keuze voor schaamhaaronderhoud meer zegt over onze persoonlijkheid dan we ooit gedacht hadden.

Referenties

- Alessi, E. J., & Martin, J. I. (2010). Conducting an Internet-based Survey: Benefits, Pitfalls, and Lessons Learned. *Social Work Research, 34*(2), 122–128.
<https://doi.org/10.1093/swr/34.2.122>
- Anderson, K. N. (2008). From Metrosexual to Retrosexual: The Importance of Shifting Male Gender Roles to Feminism. *UCLA: Center for the Study of Women*. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/81z2f0p5>
- Anglim, J., & O’connor, P. (2019). Measurement and research using the Big Five, HEXACO, and narrow traits: A primer for researchers and practitioners. *Australian Journal of Psychology, 71*(1), 16–25. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12202>
- Ball, H. L. (2019). Conducting Online Surveys. *Journal of Human Lactation, 35*(3), 413–417.
<https://doi.org/10.1177/0890334419848734>
- Basow, S. A., & Willis, J. (2001). Perceptions of Body Hair on White Women: Effects of Labeling. *Psychological Reports, 89*(3), 571–576.
<https://doi.org/10.2466/pr0.2001.89.3.571>
- Bercaw-Pratt, J. L., Santos, X. M., Sanchez, J., Ayensu-Coker, L., Nebgen, D. R., & Dietrich, J. E. (2012). The Incidence, Attitudes and Practices of the Removal of Pubic Hair as a Body Modification. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology, 25*(1), 12–14.
<https://doi.org/10.1016/j.jpag.2011.06.015>
- Bogaert, A. F., Friesen, C. K., & Klentrou, P. (2002). Age of Puberty and Sexual Orientation in a National Probability Sample. *Archives of Sexual Behavior, 31*(1), 73–81.
<https://doi.org/10.1023/a:1014083218773>
- Bourchier, L., Bittleston, H., Hocking, J., & Coombe, J. (2022). Changes to pubic hair removal practices during COVID-19 restrictions and impact on sexual intimacy. *Culture, Health & Sexuality, 1–16*. <https://doi.org/10.1080/13691058.2022.2056246>
- Braun, V., Tricklebank, G., & Clarke, V. (2013). “It Shouldn’t Stick Out from Your Bikini at the Beach”: Meaning, Gender, and the Hairy/Hairless Body. *Psychology of Women Quarterly, 37*(4), 478–493. <https://doi.org/10.1177/0361684313492950>

- Brooks, T. R., & Reysen, S. (2023). Personality and Sexual Perceptions of Penises: Digital Impression Formation. *Sexuality & Culture*, 27(1), 1–18.
<https://doi.org/10.1007/s12119-022-10000-y>
- Budaev, S. V. (1999). Sex differences in the Big Five personality factors: Testing an evolutionary hypothesis. *Personality and Individual Differences*, 26(5), 801–813.
[https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00179-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00179-2)
- Butler, S. M., Smith, N. K., Collazo, E., Caltabiano, L., & Herbenick, D. (2015). Pubic Hair Preferences, Reasons for Removal, and Associated Genital Symptoms: Comparisons Between Men and Women. *The Journal of Sexual Medicine*, 12(1), 48–58.
<https://doi.org/10.1111/jsm.12763>
- Callegaro, M., Lozar Manfreda, K., & Vehovar, V. (2015). *Web survey methodology*. SAGE.
- Christian Bromberger. (2008). Hair: From the West to the Middle East through the Mediterranean (The 2007 AFS Mediterranean Studies Section Address). *Journal of American Folklore*, 121(482), 379–399. <https://doi.org/10.1353/jaf.0.0041>
- Costa, P. T., Terracciano, A., & McCrae, R. R. (2001). Gender differences in personality traits across cultures: Robust and surprising findings. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(2), 322–331. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.2.322>
- DeMaria, A. L., & Berenson, A. B. (2013). Prevalence and correlates of pubic hair grooming among low-income Hispanic, Black, and White women. *Body Image*, 10(2), 226–231.
<https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2013.01.002>
- DeMaria, A. L., Flores, M., Hirth, J. M., & Berenson, A. B. (2014). Complications related to pubic hair removal. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 210(6), 528.e1–528.e5. <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2014.01.036>
- Denissen, J. J. A., Geenen, R., van Aken, M. A. G., Gosling, S. D., & Potter, J. (2008). Development and Validation of a Dutch Translation of the Big Five Inventory (BFI). *Journal of Personality Assessment*, 90(2), 152–157.
<https://doi.org/10.1080/00223890701845229>
- E. de Vries, R., C. Ashton, M., & Lee, K. (2009). De zes belangrijkste persoonlijkheidsdimensies en de HEXACO Persoonlijkheidsvragenlijst. *Gedrag & Organisatie*, 22(3). <https://doi.org/10.5117/2009.022.003.004>

- Enzlin, P., Bollen, K., Prekatsounaki, S., Hidalgo, L., Aerts, L., & Deprest, J. (2019). "To Shave or Not to Shave": Pubic Hair Removal and Its Association with Relational and Sexual Satisfaction in Women and Men. *The Journal of Sexual Medicine*, 16(7), 954–962. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2019.04.005>
- Fahs, B. (2012). Breaking body hair boundaries: Classroom exercises for challenging social constructions of the body and sexuality. *Feminism & Psychology*, 22(4), 482–506. <https://doi.org/10.1177/0959353511427293>
- Fahs, B. (2013). Shaving It All Off: Examining Social Norms of Body Hair among College Men in a Women's Studies Course. *Women's Studies*, 42(5), 559–577. <https://doi.org/10.1080/00497878.2013.794058>
- Frank, E. (2014). Groomers and Consumers: The Meaning of Male Body Depilation to a Modern Masculinity Body Project. *Men and Masculinities*, 17(3), 278–298. <https://doi.org/10.1177/1097184X14539509>
- Gaither, T. W., Awad, M. A., Osterberg, E. C., Rowen, T. S., Shindel, A. W., & Breyer, B. N. (2017). Prevalence and Motivation: Pubic Hair Grooming Among Men in the United States. *American Journal of Men's Health*, 11(3), 620–640. <https://doi.org/10.1177/1557988316661315>
- Gaither, T. W., Truesdale, M., Harris, C. R., Alwaal, A., Shindel, A. W., Allen, I. E., & Breyer, B. N. (2015). The Influence of Sexual Orientation and Sexual Role on Male Grooming-Related Injuries and Infections. *The Journal of Sexual Medicine*, 12(3), 631–640. <https://doi.org/10.1111/jsm.12780>
- Galbarczyk, A., Marcinkowska, U. M., Klimek, M., & Jasienska, G. (2023). Extreme pubic hair removal as a potential risk factor for recurrent urinary tract infections in women. *Scientific Reports*, 13(1), 19045. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-46481-6>
- Greaves, L. M., Barlow, F. K., Huang, Y., Stronge, S., & Sibley, C. G. (2017). Personality across Sexual Identity and Gender in a National Probability Sample in New Zealand. *Sex Roles*, 77(9–10), 653–662. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0752-0>
- Jach, Ł., Moroń, M., & Jonason, P. K. (2023). Men's Facial Hair Preferences Reflect Facial Hair Impression Management Functions Across Contexts and Men Know It. *Archives of Sexual Behavior*, 52(6), 2465–2473. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02595-6>

- Jolly, P. H., & Erchak, G. M. (2004). *Hair: Untangling a Social History*. Tang Teaching Museum.
- Kernberg, O. F. (2016). What Is Personality? *Journal of Personality Disorders*, 30(2), 145–156. <https://doi.org/10.1521/pedi.2106.30.2.145>
- Kernberg, O. F., & Caligor, E. (2005). A Psychoanalytic Theory of Personality Disorders. In M. F. Lenzenweger & J. F. Clarkin (Eds.), *Major theories of personality disorder* (pp. 114–156). The Guilford Press.
- Labre, M. P. (2002). The Brazilian Wax: New Hairlessness Norm for Women? *Journal of Communication Inquiry*, 26(2), 113–132. <https://doi.org/10.1177/0196859902026002001>
- Li, A. Y., & Braun, V. (2017). Pubic hair and its removal: A practice beyond the personal. *Feminism & Psychology*, 27(3), 336–356. <https://doi.org/10.1177/0959353516680233>
- Lippa, R. A. (2008). Sex Differences and Sexual Orientation Differences in Personality: Findings from the BBC Internet Survey. *Archives of Sexual Behavior*, 37(1), 173–187. <https://doi.org/10.1007/s10508-007-9267-z>
- Manscaping. (2023). In *dictionary.cambridge*. Geraadpleegd op 6 oktober 2023, van <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/manscaping>
- Martins, Y., Tiggemann, M., & Churchett, L. (2008a). The shape of things to come: Gay men's satisfaction with specific body parts. *Psychology of Men & Masculinity*, 9(4), 248–256. <https://doi.org/10.1037/a0012473>
- Martins, Y., Tiggemann, M., & Churchett, L. (2008b). Hair today, gone tomorrow: A comparison of body hair removal practices in gay and heterosexual men. *Body Image*, 5(3), 312–316. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2008.04.001>
- Obst, P., Juillerat, T., & White, K. (2023). A theory based examination of factors associated with male body hair removal. *Journal of Health Psychology*, 28(4), 356-373. <https://doi.org/10.1177/13591053221120969>
- Posner, M. I., Rothbart, M. K., Vizueta, N., Thomas, K. M., Levy, K. N., Fossella, J., Silbersweig, D., Stern, E., Clarkin, J., & Kernberg, O. (2003). An approach to the psychobiology of personality disorders. *Development and Psychopathology*, 15(4), 1093–1106. <https://doi.org/10.1017/S0954579403000506>

- Postmes, T., Steg, L., & Keizer, K. (2009). Groepsnormen en gedrag: Sturing door sociale identiteit en dialoog. In W. L. Tiemeijer, & C. A. Thoma (editors), *De menselijke beslisser: Over de psychologie van keuze en gedrag* (blz. 139-162). (WRR verkenningen; Vol. 22). Amsterdam University Press.
- Rammstedt, B., & Schupp, J. (2008). Only the congruent survive – Personality similarities in couples. *Personality and Individual Differences*, *45*(6), 533-535.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.06.007>
- Ramsey, S., Sweeney, C., Fraser, M., & Oades, G. (2009). Pubic Hair and Sexuality: A Review. *The Journal of Sexual Medicine*, *6*(8), 2102–2110.
<https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2009.01307.x>
- Schmitt, D. P., & Shackelford, T. K. (2008). Big Five Traits Related to Short-Term Mating: From Personality to Promiscuity across 46 Nations. *Evolutionary Psychology*, *6*(2), 147470490800600. <https://doi.org/10.1177/147470490800600204>
- Smolak, L., & Murnen, S. K. (2011). Gender, Self-Objectification and Pubic Hair Removal. *Sex Roles*, *65*(7–8), 506–517. <https://doi.org/10.1007/s11199-010-9922-z>
- Synnott, A. (1987). Shame and Glory: A Sociology of Hair. *The British Journal of Sociology*, *38*(3), 381. <https://doi.org/10.2307/590695>
- Tiggemann, M., & Hodgson, S. (2008). The Hairlessness Norm Extended: Reasons for and Predictors of Women’s Body Hair Removal at Different Body Sites. *Sex Roles*, *59*(11–12), 889–897. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9494-3>
- Tiggemann, M., & Kenyon, S. L. (1998). The Hairlessness Norm: The Removal of Body Hair in Women. *Sex Roles*, *39*(11/12), 873–885. <https://doi.org/10.1023/a:1018828722102>
- Toerien, M., & Wilkinson, S. (2003). Gender and body hair: Constructing the feminine woman. *Women’s Studies International Forum*, *26*(4), 333–344.
[https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(03\)00078-5](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(03)00078-5)
- Uleman, J. S., & Saribay, S. A. (2012). Initial Impressions of Others. In K. Deaux & M. Snyder (Red.), *The Oxford Handbook of Personality and Social Psychology* (pp. 336–366). Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195398991.013.0014>

Bijlagen

Bijlage A: sociodemografische vragenlijst

Q1 Wat is uw leeftijd

Q2 Wat is uw genderidentiteit

- Agender
- Genderfluïde
- Man
- Non-binair
- Vrouw
- Het staat niet in de suggesties

Q3 Wat is uw seksuele / romantische oriëntatie

- Aseksueel / aromantisch
- Biseksueel / bi-romantisch
- Heteroseksueel / hetero-romantisch
- Homoseksueel / homo-romantisch
- Het staat niet in de suggesties

Q4 Heeft u een vaste partner / partners

- Ja
- Nee

Q5 Ik heb voornamelijk seks met

- Non-binaire personen
- Mannen
- Evenveel vrouwen als mannen
- Vrouwen

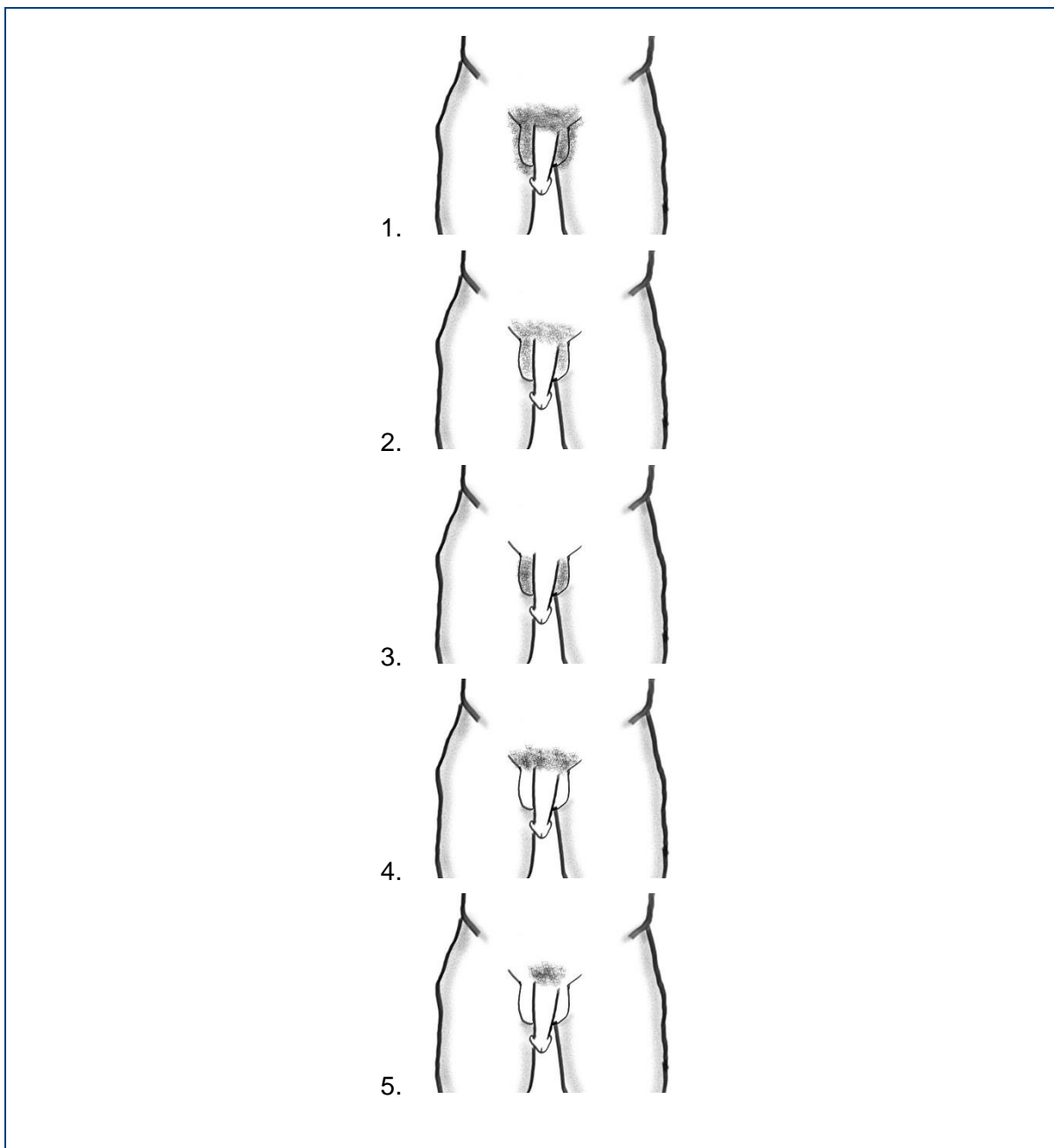
Q6 Hoe vaak heeft u gemiddeld seks met een persoon/personen? (Onder seks valt: manuele seks, orale seks, vaginale seks, anale seks met een andere persoon)

- Eén keer per dag

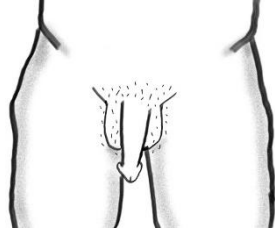
- Een paar keer per week
- Eén keer per week
- Een paar keer per maand
- Eén keer per maand
- Minder dan één keer per maand

Bijlage B: Schaamhaaronderhoud vragenlijst

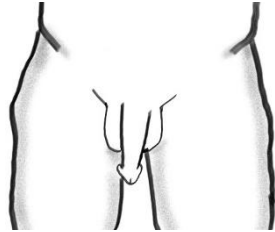
Q7 Duid de illustratie aan die op dit moment het meest gelijk is op uw schaamhaar

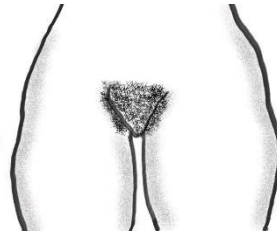
6.

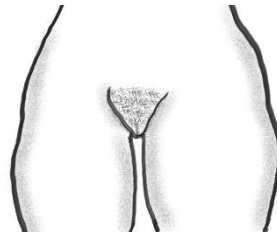
7.

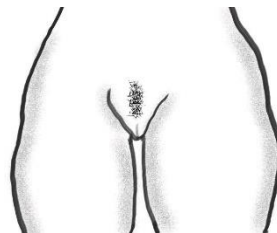
1.

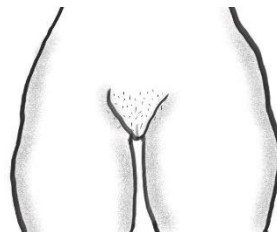
2.

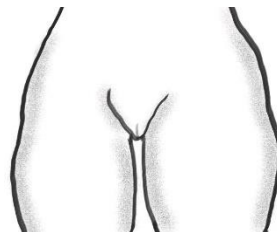
3.

4.

5.

Q8 Hoe onderhoud u uw schaamhaar?

Verduidelijking: met schaamhaar bedoelen we haar dat groeit:

- *Boven de penis*
  - *Op de penis*
  - *Op het scrotum / balzak*
  - *Boven de vulva / vagina*
  - *Rond de vulva / vagina*
-
- Ik scheer mijn schaamhaar / ik verwijder al mijn schaamhaar
    - A. Hoe vaak scheert u gemiddeld uw schaamhaar?
      - Dagelijks
      - Wekelijks
      - Maandelijks
      - Halfjaarlijks
      - Jaarlijks
      - Het staat niet tussen de suggesties
    - Ik trim mijn schaamhaar / ik verwijder gedeeltelijk mijn schaamhaar
      - B. Hoe vaak trimt u gemiddeld uw schaamhaar
        - Dagelijks
        - Wekelijks
        - Maandelijks
        - Halfjaarlijks
        - Jaarlijks
        - Het staat niet tussen de suggesties
    - Ik laat mijn schaamhaar staan / ik trim noch scheer mijn schaamhaar

Q9

- A. Waarom scheert u uw schaamhaar (meerdere antwoorden mogelijk)
- Omdat ik dat mooier vind
  - Omdat de het van mij verwacht wordt
  - Omdat mijn partner dat aangenamer vindt
  - Het is gemakkelijker bij orale seks
  - Het is gemakkelijker bij vaginale seks
  - Het voelt hygiënischer aan
  - Ik voel me er beter door

- Het staat niet in de suggesties en ik vul zelf aan: ...

B. Waarom trimt u uw schaamhaar (meerdere antwoorden mogelijk)

- Omdat ik dat mooier vind
- Omdat de het van mij verwacht wordt
- Omdat mijn partner dat aangenamer vindt
- Het is gemakkelijker bij orale seks
- Het is gemakkelijker bij vaginale seks
- Het voelt hygiënischer aan
- Ik voel me er beter door
- Het staat niet in de suggesties en ik vul zelf aan: ...

C. Waarom laat u uw schaamhaar staan (meerdere antwoorden mogelijk)

- Omdat ik dat mooier vind
- Omdat de het van mij verwacht wordt
- Omdat mijn partner dat aangenamer vindt
- Het is gemakkelijker bij orale seks
- Het is gemakkelijker bij vaginale seks
- Het voelt hygiënischer aan
- Ik voel me er beter door
- Het staat niet in de suggesties en ik vul zelf aan: ...

Q10 Wat verwacht u van uw partner(s)

- Geschoren
- Getrimd
- Dat die diens schaamhaar laat staan

Bijlage C: Big-Five persoonlijkheidstest

Q11 Ik ben een persoon die...

Nr	Stelling	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Helemaal akkoord	Item
1	Spraakzaam is	☐	☐	☐	☐	☐	E

2r	Geneigd is kritiek te hebben op anderen	☐	☐	☐	☐	☐	A
3	Grondig te werk gaat	☐	☐	☐	☐	☐	C
4	Somber is	☐	☐	☐	☐	☐	N
5	Origineel is, met nieuwe ideeën komt	☐	☐	☐	☐	☐	O
6r	Terughoudend is	☐	☐	☐	☐	☐	E
7	Behulpzaam en onzelfzuchtig ten opzichte van anderen is	☐	☐	☐	☐	☐	A
8r	Een beetje nonchalant kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐	C
9r	Ontspannen is, goed met stress kan omgaan	☐	☐	☐	☐	☐	N
10	Benieuwd is naar veel verschillende dingen	☐	☐	☐	☐	☐	O
11	Vol energie is	☐	☐	☐	☐	☐	E
12r	Snel ruzie maakt	☐	☐	☐	☐	☐	A
13	Een werknemer is waar men van op aan kan	☐	☐	☐	☐	☐	C
14	Gespannen kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐	N

15	Scherpzinnig, een denker is	☐	☐	☐	☐	☐	O
16	Veel enthousiasme opwerkt	☐	☐	☐	☐	☐	E
17	Vergevingsgezind is	☐	☐	☐	☐	☐	A
18r	Doorgaans geneigd is tot slordigheid	☐	☐	☐	☐	☐	C
19	Zich veel zorgen maakt	☐	☐	☐	☐	☐	N
20	Een levendige fantasie heeft	☐	☐	☐	☐	☐	O
21r	Doorgaans stil is	☐	☐	☐	☐	☐	E
22	Mensen over het algemeen vertrouwt	☐	☐	☐	☐	☐	A
23r	Geneigd is om lui te zijn	☐	☐	☐	☐	☐	C
24r	Emotioneel stabiel is, niet gemakkelijk overstuur raakt	☐	☐	☐	☐	☐	N
25	Vindingrijk is	☐	☐	☐	☐	☐	O
26	Voor zichzelf opkomt	☐	☐	☐	☐	☐	E
27r	Koud en afstandelijk kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐	A
28	Volhoudt tot de taak af is	☐	☐	☐	☐	☐	C

29	Humeurig kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐	N
30	Waarde hecht aan kunstzinnige ervaringen	☐	☐	☐	☐	☐	O
31r	Soms verlegen, geremd is	☐	☐	☐	☐	☐	E
32	Attent en aardig is voor bijna iedereen	☐	☐	☐	☐	☐	A
33	Dingen efficiënt kan doen	☐	☐	☐	☐	☐	C
34r	Kalm blijft in gespannen situaties	☐	☐	☐	☐	☐	N
35r	Een voorkeur heeft voor werk dat routine is	☐	☐	☐	☐	☐	O
36	Hartelijk, een gezelschapsmens is	☐	☐	☐	☐	☐	E
37r	Soms grof tegen anderen is	☐	☐	☐	☐	☐	A
38	Plannen maakt en deze doorzet	☐	☐	☐	☐	☐	C
39	Gemakkelijk zenuwachtig wordt	☐	☐	☐	☐	☐	N
40	Graag nadenkt, met ideeën speelt	☐	☐	☐	☐	☐	O
41r	Weinig interesse voor kunst heeft	☐	☐	☐	☐	☐	O

42	Graag samenwerkt met anderen	☐	☐	☐	☐	☐	A
43r	Gemakkelijk afgeleid is	☐	☐	☐	☐	☐	C
44	Het fijne weet van kunst, muziek of literatuur	☐	☐	☐	☐	☐	O

Outro Hartelijk bedankt voor uw deelname! Moest u nog vragen of opmerkingen hebben, u kan mij altijd bereiken via het mailadres: rob.dralants@student.kuleuven.be.

Om een zo groot mogelijk aantal mensen te bereiken willen wij u vragen deze vragenlijst verder te delen. Op deze manier helpt u het onderzoek vooruit en doet u ons een groot plezier. Samen kunnen we waardevolle inzichten verkrijgen en een grotere impact maken. Alvast hartelijk dank voor uw medewerking en de bereidheid om deze enquête verder te verspreiden.

Rob

Indien u extra informatie wil of nood aan een gesprek, kan u bij deze organisaties terecht:

- Centrum Algemeen Welzijnswerk: <https://www.caw.be/>

- Awel (jongeren): <https://www.awel.be/>

- Çavaria (lgbtqia+): <https://www.cavaria.be/>

Persoonlijkheidstest: <https://www.vdab.be/tests/persoonlijkheidstesten.shtml>

Bijlage D: ethische goedkeuring

[English version below.](#)

Ons kenmerk: MP024948

Uw kenmerk: Masterproef studie: Persoonlijkheid en schaamhaar: beïnvloed je persoonlijkheid je schaamhaaronderhoud

Leuven, 15-05-2023

GEEN BEZWAAR BRIEF

Geachte Professor professor Paul Enzlin

Geachte Rob Dralants

De Ethische Commissie Onderzoek UZ/KU Leuven bevestigt hierbij dat er geen bezwaren zijn tegen het uitvoeren van de voorgestelde studie, zoals ze werd beschreven in het protocol. De Commissie is van oordeel dat er vanuit ethisch standpunt geen bezwaren zijn bij de voorgestelde studie. De studie werd goedgekeurd op 15-05-2023

De Onderwijs-Begeleidings-Commissie voor Medische Ethiek (OBC) heeft in delegatie van het EC Onderzoek UZ/KU Leuven het vermeld protocol onderzocht en besproken op haar vergadering.

Het betreft een onderzoek rond mogelijk verband tussen persoonlijkheidskenmerken en schaamhaaronderhoud. 385 personen zullen worden gerekruteerd om een vragenlijst in te vullen (Qualtrics). De methode is voldoende beschreven, data verzameling ook. De vragenlijst dient nog eens nagelezen te worden op typ- en spellingsfouten. Er zijn geen bezwaren tegen de studie.

EC Onderzoek heeft geen bezwaar tegen het project mits vertrouwelijke behandeling van de gegevens en naleving van de Belgische wetgeving omtrent privacy. EC wenst de hoofdonderzoeker/promotor van de studie te wijzen op zijn/haar verantwoordelijkheid betreft de privacy van de persoons-/patiëntgegevens bij contact met levende personen, patiënten en/of inzage in het elektronisch medisch dossier, inclusief de correcte implementatie hiervan door medewerkers en studenten.

Deze geen bezwaar brief betreft de indiening van 26-04-2023 en wordt gegeven voor de duur van de Masterproef van de betrokken student(en). Elke wijziging aan het protocol doet dit advies vervallen. U dient in dat geval tijdig een amendement voor advies voor te leggen aan de Onderwijs-Begeleidings-Commissie (OBC) die de initiële studie heeft geëvalueerd.

EC bevestigt dat ze werkt in overeenstemming met de ICH-GCP principes (International Conference on Harmonization Guidelines on Good Clinical Practice), met de meest recente versie van de Verklaring van Helsinki en met de van toepassing zijnde wetten en regelgeving.

EC bevestigt dat in geval van belangenconflict, de betrokken leden niet deelnemen aan de besluitvorming omtrent de studie.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Minne Casteels

Voorzitter

Ethische Commissie Onderzoek UZ/KU Leuven

Prof. dr. Pascal Borry
Voorzitter
Onderwijs-BegeleidingsCommissie voor Medische Ethiek KU Leuvenv

---

Aandachtspunten (indien van toepassing)

EC benadrukt dat een GCP-opleiding van elke hoofdonderzoeker verwacht wordt. EC benadrukt tevens dat de hoofdonderzoeker/promotor verantwoordelijk is voor de uitvoering van het projectvoorstel in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetten en voorschriften, waaronder, maar niet beperkt tot, de EU-verordening 2016/679 (Algemene Verordening Gegevensbescherming), de Belgische wet betreffende de rechten van patiënten van 22/8/2002, en het beleid van de instelling waar het onderzoek zal worden uitgevoerd.

Bij gebruik van elektronisch medische gegevens is een formeel akkoord van de dienstraad vereist. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de conformiteit van de anderstalige documenten met de Nederlandstalige documenten.

Dit advies van EC houdt niet in dat zij de verantwoordelijkheid voor de geplande studie op zich neemt. U blijft hiervoor zelf verantwoordelijk.

Bovendien dient u als hoofdonderzoeker erover te waken dat de resultaten van dit onderzoek, correct worden weergegeven in publicaties, rapporten voor de overheid enz.

U wordt eraan herinnerd dat bij klinische studies iedere door u waargenomen ernstige verwikkeling onmiddellijk zaan EC moet worden gemeld, ook al is het oorzakelijke verband met de studie onduidelijk.

Our reference: MP024948

Your reference: Master's thesis study: Persoonlijkheid en schaamhaar: beïnvloed je persoonlijkheid je schaamhaaronderhoud

Leuven, 15-05-2023

DEFINITIVE FAVOURABLE ADVICE

Dear Professor professor Paul Enzlin

Dear Rob Dralants

The Research Ethics Committee UZ/KU Leuven hereby confirms that there are no objections to conducting the proposed study, as it was described in the protocol. After a thorough ethical review, the Commission found no concerns regarding the study. The study was approved on 15-05-2023

De Onderwijs-Begeleidings-Commissie voor Medische Ethiek (OBC) heeft in delegatie van het EC Onderzoek UZ/KU Leuven het vermeld protocol onderzocht en besproken op haar vergadering.

Het betreft een onderzoek rond mogelijk verband tussen persoonlijkheidskenmerken en schaamhaaronderhoud. 385 personen zullen worden gerekruteerd om een vragenlijst in te vullen

(Qualtrics). De methode is voldoende beschreven, data verzameling ook. De vragenlijst dient nog eens nagelezen te worden op typ- en spellingsfouten. Er zijn geen bezwaren tegen de studie.

The Committee has no objection to the project provided that the data are handled confidentially and there is compliance with the Belgian legislation concerning privacy. The Research Ethics Committee UZ/KU Leuven reminds the principal investigator/promotor of the study of their responsibilities with regard to the privacy of personal / patient details, when in contact with living persons, patients, and / or contained within electronic medical records, including the correct implementation by employees and students.

This letter of no objection concerns the submission of 26-04-2023v and is given for the duration of the Master's thesis of the student(s) concerned. Any amendment to the protocol will invalidate this advice. In that case, you must submit an amendment for advice to the committee that previously approved your file must be submitted.

The Committee confirms that they work in accordance with the ICH-GCP principles (International Conference on Harmonisation Guidelines on Good Clinical Practice), with the most recent version of the Helsinki Declaration, and with applicable laws and regulations.

The Committee confirms that in case of a conflict of interest, the members concerned have not participated in decision regarding the study.

Yours sincerely,

Prof. dr. Minne Casteels
President / Chairperson
Research Ethics Committee UZ/KU Leuven

Prof. dr. Pascal Borry
President / Chairperson
Education-Support Committee for Medical Ethics KU Leuven

Points of Interests (if applicable)

EC Research emphasizes that GCP-training is expected from every principal investigator. EC Research refers also to the Belgian legislation (Law from 8/12/1992 for the protection of personal privacy and Law from 22/8/2002 regarding the rights of the patient), and the General Data Protection Regulation (which comes into effect on May 25th 2018).

For use of electronic medical data, a formal agreement from the clinical departmental board is required. The study promotor is responsible for the conformity of foreign language documents with the Dutch language version.

This opinion from EC Research does not imply that it takes responsibility for the planned study. You remain responsible for this yourself. In addition, as the principal investigator, you must ensure that the results of this research are correctly displayed in publications, reports for the government, etc.

You are reminded that any serious complication you observe must be reported immediately to the Ethics Committee, even if the causal link with the study is unclear.

(Qualtrics). De methode is voldoende beschreven, data verzameling ook. De vragenlijst dient nog eens nagelezen te worden op typ- en spellingsfouten. Er zijn geen bezwaren tegen de studie.

The Committee has no objection to the project provided that the data are handled confidentially and there is compliance with the Belgian legislation concerning privacy. The Research Ethics Committee UZ/KU Leuven reminds the principal investigator/promotor of the study of their responsibilities with regard to the privacy of personal / patient details, when in contact with living persons, patients, and / or contained within electronic medical records, including the correct implementation by employees and students.

This letter of no objection concerns the submission of 26-04-2023v and is given for the duration of the Master's thesis of the student(s) concerned. Any amendment to the protocol will invalidate this advice. In that case, you must submit an amendment for advice to the committee that previously approved your file must be submitted.

The Committee confirms that they work in accordance with the ICH-GCP principles (International Conference on Harmonisation Guidelines on Good Clinical Practice), with the most recent version of the Helsinki Declaration, and with applicable laws and regulations.

The Committee confirms that in case of a conflict of interest, the members concerned have not participated in decision regarding the study.

Yours sincerely,

Prof. dr. Minne Casteels
President / Chairperson
Research Ethics Committee UZ/KU Leuven

Prof. dr. Pascal Borry
President / Chairperson
Education-Support Committee for Medical Ethics KU Leuven

Points of Interests (if applicable)

EC Research emphasizes that GCP-training is expected from every principal investigator. EC Research refers also to the Belgian legislation (Law from 8/12/1992 for the protection of personal privacy and Law from 22/8/2002 regarding the rights of the patient), and the General Data Protection Regulation (which comes into effect on May 25th 2018).

For use of electronic medical data, a formal agreement from the clinical departmental board is required. The study promotor is responsible for the conformity of foreign language documents with the Dutch language version.

This opinion from EC Research does not imply that it takes responsibility for the planned study. You remain responsible for this yourself. In addition, as the principal investigator, you must ensure that the results of this research are correctly displayed in publications, reports for the government, etc.

You are reminded that any serious complication you observe must be reported immediately to the Ethics Committee, even if the causal link with the study is unclear.

